

informatief

101

november 2022

Informatief is een uitgave van de Vereniging van Hogere ambtenaren bij het Ministerie van Financiën

Verslag symposium april 2022

Belastingdienst,
Quo Vadis?

E 31

Quo Vadis?

A 15

Redactie
T.W.M.(Theo) Kaspers

Bestuurssamenstelling

Voorzitter

mr. J. Glazenburg (Jurjen) Belastingdienst/kantoor Arnhem
tel: (088) 154 89 80
j.glazenburg@belastingdienst.nl

Secretaris

P.M.H. Soomers (Paul) Belastingdienst/kantoor Arnhem
tel: (088) 154 91 06
mob: (06) 5586 32 31
pmh.soomers@belastingdienst.nl

Penningmeester

D. Baegen (Dennis) Belastingdienst/Douane Amsterdam
Postbus 3070, 6401 DN Heerlen
d.baegen@belastingdienst.nl

Leden

mr. R.H.J.A. Roodenrijs (Rob) Belastingdienst/Douane/
Landelijk kantoor Rotterdam
mob: (06) 1830 44 57
rhja.roodenrijs@belastingdienst.nl

F.A. van Wuijckhuise RE RA (Frank) Belastingdienst/Douane Arnhem
Postbus 3070, 6401 DN Heerlen
tel: (088) 152 81 02
mob: (06) 1860 51 35
fa.van.wuijckhuise@belastingdienst.nl

Bankrekening

Gironummer van de vereniging 444102
IBAN: NL53 INGB 0000 444102
BIC: INGBNL2A (alleen voor uit het buitenland)
t.n.v. VHMf te Beek.

Ledenadministratie
ledenadministratie@vhmf.nl

Correspondentieadres
De Meent 9, 6921 SE Duiven, secretaris@vhmf.nl

Vormgeving
HPC Drukkerij bv, Duiven

Druk
HPC Drukkerij bv, Duiven

**mr. J. Glazenburg
(Jurjen), voorzitter**

**P.M.H. Soomers
(Paul), secretaris**

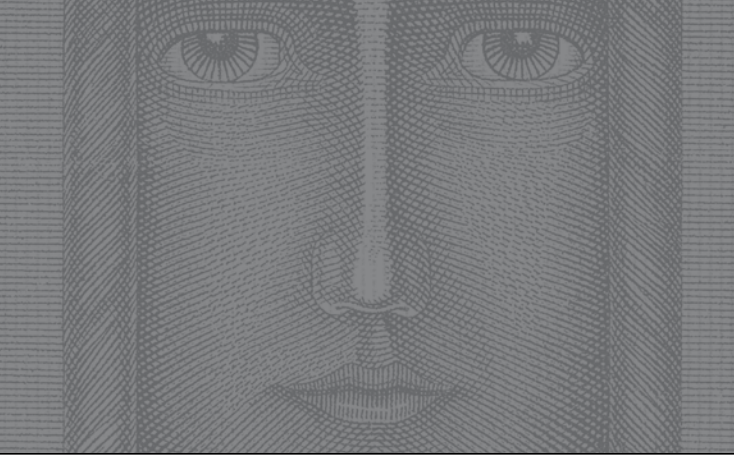
**D. Baegen
(Dennis), vice-voorzitter**

**mr. R.H.J.A. Roodenrijs
(Rob)**

**F.A. van Wuijckhuise RE RA
(Frank)**

Inhoud

- 03 Vanuit het bestuur
- 04 Jaarrede van de VHMF, zoals uitgesproken op 21 april 2022 door de voorzitter van de VHMF, mr. J. (Jurjen) Glazenburg
- 07 Verslag Algemene ledenvergadering VHMF van 21 april 2022
- 16 Seniorendag VHMF
- 19 Belastingdienst, quo vadis?
- 20 Op weg naar een betere Belastingdienst!
- 22 Symposium VHMF 'Data: Goud of fout?'

De foto's van de jaarvergadering en het symposium zijn gemaakt door Cuno Wegman. Het bestuur van de VHMF is hem hiervoor zeer dankbaar.

De sluitingsdatum voor de volgende Informatief is nog niet nader bekend. Deze zal per nieuwsbrief worden gecommuniceerd. De sluitingsdatum voor het symposiumnummer is 15 februari 2023

Vanuit het bestuur

Deze Informatief heeft wat langer op zich laten wachten dan u gewend bent. De zoektocht van het bestuur naar een nieuwe redactie heeft echter vrucht gedragen: Theo Kaspers heeft het redacteurschap overgenomen van Jorgos Sparos en Ruben Chau, die hartelijk worden bedankt voor hun inzet.

Deze Informatief bevat veel verwijzingen naar de jaarvergadering en het symposium van april 2022. Daarin wordt ook vast gesproken over het symposium van volgend jaar, het jaar waarin we ons 150-jarig bestaan vieren. De jubileumcommissie werkt hard aan de festiviteiten voor volgend jaar. Maar ook dit jaar gebeurt er veel. Het bestuur heeft gesproken met beide staatssecretarissen, de DG Belastingdienst en beide pDG's, mede naar aanleiding van onze oproep om meer aandacht te geven aan de afzonderlijke rollen van politiek en uitvoering.

Naar aanleiding van een oproep in de laatste ALV wordt inmiddels een door een aantal actieve leden een tweetal kantoorborrels georganiseerd. Deze zijn bedoeld om op een laagdrempelige manier elkaar weer te ontmoeten en te leren kennen. Tussen onze organisaties staan immers steeds meer schotten. We zijn steeds minder op kantoor, dus ook daar ontmoeten we elkaar veel minder. Juist de VHMF ziet het als taak om verbinding te bieden. Zo'n borrel kan daar het begin van zijn. Als je zoiets ook wilt organiseren voor jouw gebouw, meld je dan bij het bestuur. De borrel in Arnhem op 6 oktober was erg gezellig!

Een andere nieuwigheid is dat zich een tweetal leden heeft gemeld om een vaktechnische commissie te vormen en zo meer basis te geven aan de uitingen van de VHMF op fiscaal gebied. Marjan Zonjee-Visser en Patrick de Winter hebben vooral veel ervaring op het gebied van de Vennootschapsbelasting, dus als je een achtergrond hebt in een andere belasting of in toeslagen, invordering of controle en zin hebt om een bijdrage te leveren, meld je dan aan via secretaris@vhmf.nl.

Winterswijk, 7 oktober 2022

Jaarrede van de VHMF, zoals uitgesproken op 21 april 2022 door de voorzitter van de VHMF, mr. J. (Jurjen) Glazenburg

door Jurjen Glazenburg

Geachte leden,

Het is goed om u allen hier te zien. Er waren tijden dat het uitspreken van deze zin minder gedachten opriep dan nu. Want, op een paar uitzonderingen na, hebben we elkaar twee jaar niet gezien. En de afgelopen twee jaar zijn we mensen die we nog graag hadden willen zien, kwijtgeraakt. En verderop in Europa zijn er velen die zich hier veiliger zouden voelen dan thuis.

Dat we hier samen aanwezig zijn is dus bijzonder. Voor mij en hopelijk ook voor u. Daarom nogmaals: het is goed om u allen hier te zien!

In deze Jaarrede neem ik u mee langs de stand van het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst, de Douane en DG Toeslagen en de stand van de vereniging.

Ministerie van Financiën, Belastingdienst, de Douane en DG Toeslagen

Sinds mijn vorige Jaarrede, in november 2021, zijn er veel zaken veranderd. Onze drie diensten blijven echter in het nieuws. Vorige week nog een boete van de Autoriteit Persoonsgegevens in verband met FSV. Er is een reële mogelijkheid dat het arrest over box 3 onze collega's veel werk gaat opleveren – zelfs Arjen Lubach besteedde er vorige week aandacht aan. Een deel van de samenleving lijdt nog altijd onder de Toeslagenaffaire, het andere deel voelt het ongemak en onbehagen over het functioneren van de overheid. Gezien de naderende parlementaire enquête hierover is op dit punt nog geen rust te verwachten. Ondertussen bouwt DG Toeslagen aan een nieuwe organisatie en pakt de Douane na de Brexit de opgave rondom de sancties tegen Rusland en Wit-Rusland goed op. Een volgende uitdaging op internationaal gebied voor de Douane, die aangeeft dat de oudste Rijksdienst van Nederland, die dit jaar 425 jaar bestaat, nog steeds een belangrijke functie heeft.

De zorg van de maatschappij richt zich steeds meer ook op de Belastingdienst. De maatschappij lijkt zich pas nu te realiseren dat feit dat de Belastingdienst is gebruikt als "herverdelingsapparaat" van inkomen er voor heeft gezorgd dat veel meer burgers dan vroeger met de Belastingdienst te maken hebben. Vanuit deze massaliteit was het een begrijpelijke reactie van de Belastingdienst om van het aangifte- en aanslagproces een productiegerichte omgeving te maken. Daarbij werden helaas keuzes gemaakt die grote effecten blijken te hebben. De interesse van de maatschappij in deze keuzes is in principe positief, maar naar nu blijkt hebben we onze, "risicogerichte", keuzes nooit goed onderbouwd, dan wel de onderbouwing nooit goed vastgelegd. Daardoor is de bedoeling achter die keuzes niet meer te achterhalen, wat leidt tot meer onbegrip in de samenleving. Bij die ontbrekende uitleg achter de keuzes wreekt zich ook de achteruitgang in het vertrouwen dat de samenleving in de Belastingdienst heeft. De keuzes uit het verleden zagen vooral op "wat gaan we wel doen", zonder te onderbouwen waarom ergens anders

minder aandacht aan werd besteed. De samenleving lijkt nu ook te vragen naar een onderbouwing van waarom er naar andere zaken niet gekeken is, bijvoorbeeld om uit te sluiten dat keuzes zijn gemaakt op basis van nationaliteit.

Een betere onderbouwing van de keuzes die in de massale uitvoering worden gemaakt is volgens het bestuur van de VHMf enkel mogelijk door een ruime steekproef uit te voeren op de ingediende aangiften – veel ruimer dan de huidige steekproef. Om de met een uitgebreidere steekproef gepaard gaande werklust handelbaar te houden is echter veel eenvoudiger wetgeving nodig. Waarom wordt bijvoorbeeld de giftenaftrek niet gedefiscaliseerd? Waarom hebben we nog een 500km-regel in de bijtelling voor de auto van de zaak? Waarom moeten kleine ondernemers nog een administratie voeren? Begrijpen we de eigen woning-regeling nog?

Een systeem van voldoening op aangifte, al heel lang gevraagd door de VHMf en haar rechtsvoorgangers, kan de Belastingdienst de mogelijkheid bieden om in plaats van risicogericht aangiften te selecteren, toezicht door middel van een ruime steekproef uit te voeren. Zo'n steekproef, zonder aanzien des persoons, maakt inzichtelijk waar burgers fouten maken en zorgt dat alle burgers "een keer aan de beurt komen". En in ieder geval het gevoel hebben dat ze aan de beurt kunnen komen. Als zo'n VOA-systeem wordt gecombineerd met een groter vertrouwen in de Vooraf Ingevalde Aangifte (VIA), zodat enkel afwijkingen op de VIA hoeven te worden aangegeven en gecontroleerd, zal het aantal aangiften afnemen. Dat biedt meer voordelen: ook het aantal mogelijke momenten dat een burger door de overheid "geraakt" wordt neemt af. Ik gebruik hierbij het woord "geraakt" niet voor niets.

Ik sprak al over de keuzes die in het werk moeten worden gemaakt. Ook buiten de massale processen worden keuzes gemaakt. Als professional zijn onze leden gewend in de dagelijkse uitoefening van hun werk te beoordelen welke zaken fiscaal van voldoende belang zijn om aan te pakken en welke niet. Het vier- of meerogenprincipe is daarbij vanzelfsprekend. Het proces van selectie was er van oudsher op gericht om de werkvloer deze keuze te laten maken. Vanuit het oogpunt van de professional, maar ook van uit het standpunt dat keuzes zo dicht mogelijk bij de burger, en dus op de werkvloer, dienen te worden gemaakt, is het jammer dat er een trend zichtbaar is om deze keuze juist bij de werkvloer weg te halen. Steeds meer wordt op een hoger niveau beoordeeld wat niet, maar voornamelijk wat wél door de professional moet worden opgepakt – zonder dat de werkvloer de keuze wordt geboden om te bepalen wat er dan niet hoeft te gebeuren. Deels komt dit voort uit de organisatie van nieuwe taken van de Belastingdienst, zoals Mandatory Disclosure en Country-by-country reporting, waar informatie op een hoger niveau wordt veredeld en vervolgens met de werkvloer wordt gedeeld, maar ook in het dagelijks werk is er een beweging om de selectie op een hoger niveau te leggen. Bij Groot-O is er bijvoorbeeld een beweging om de selectie steeds meer op Unit-niveau te beleggen. De impact van het zgn. Kiezen,

Prioriteren en Toedelen kan groot zijn, bijvoorbeeld op het gebied van de professionele ruimte, maar ook op de zo gewenste "menselijke maat". Weet dat de OR Groot-O dit project nauwgezet volgt.

Het bestuur van de VHMf ziet dat onze collega's van de invordering een grote opgave staat te wachten. En dan druk ik me nog zacht uit. Naar aanleiding van de coronacrisis is destijds het Besluit noodmaatregelen coronacrisis in het leven geroepen. Daarin is onder meer een bijzonder ruimhartige uitstelregeling opgenomen. Deze regeling had als doel om ondernemers tijdens de coronacrisis tijdelijk extra liquiditeit te geven, waarna de opgebouwde belasting-schuld met een ruime betalingsregeling afbetaald kon worden. Zowel de regeling als de bijbehorende mogelijkheid om de regeling laagdrempelig online aan te vragen, waren in 'no time' opgetuigd. Niets dan lof daarvoor voor alle betrokkenen.

Toch is er volgens ons enige reden tot zorg. Inmiddels zijn we namelijk bijna twee jaar verder en hebben circa 278.000 ondernemers nog een gezamenlijke belastingschuld van circa € 20 miljard open staan. Zij kunnen deze belasting-schuld straks in vijf jaar gaan aflossen. En dat is veel langer dan de Belastingdienst gewend is. Met zulke aantallen en

bedragen is het niet reëel te veronderstellen dat iedereen daar ongeschonden uitkomt. Het is dan aan de Belastingdienst dat goed te managen. En dat is met dit soort aantallen en bedragen bepaald geen sinecure. Gelukkig is dat ook ingezien, want we hebben de nodige vacatures voor de invordering voorbij zien komen. Hopelijk is iedereen op tijd ingestroomd en opgeleid om straks alles in goede banen te leiden. Het bestuur van de VHMF wenst de collega's van de invordering veel succes.

De verhoogde belangstelling van de maatschappij voor de Belastingdienst maakt ook dat er opeens krantenkoppen verschijnen als "Fiscus moet vaker aangifte mkb'er komen controleren, vindt de Kamer"¹, en "Rekenkamer: Belastingdienst treedt nauwelijks op tegen schijnzelfstandigheid"². Het bestuur van de VHMF is het daar volledig mee eens, al dient ook daar te worden besproken wat de medewerkers bij de Belastingdienst dan niet meer doen. Zoals ik al eerder in een Jaarrede heb besproken zou een betere ondersteuning van de medewerkers, bijvoorbeeld door een werkbaar CRM-systeem, daarbij goed kunnen helpen: professionals verdienen professionele gereedschappen. Maar ook hier geldt dat eenvoudiger wetgeving tot minder controle noodzaakt. Al in 2012, bij de commissie Stevens³, heeft het bestuur van de VHMF duidelijk gemaakt dat met de huidige wetgeving een redelijke graad van controle niet uitvoerbaar is. En bij professionaliteit hoort meer vertrouwen in de medewerkers, dus wellicht is er nog wat toezichtscapaciteit te vinden door het werk slimmer in te richten.

De vereniging

Ondanks Corona heeft de VHMF relatief veel kunnen doen het afgelopen jaar. Video-conferencing zorgt ervoor dat we onze leden snel kunnen bijpraten, zoals bijvoorbeeld onlangs over de CAO. We organiseerden een webinar in plaats van een symposium. De vereniging heeft een Manifest gepubliceerd, waarin inzichten over wat nodig is voor de opbouw van vertrouwen zijn vastgelegd. Ook organiseerden we, via de CMHF, een sessie over de ambtseed. We stuurden een oproep aan de ambtelijke leiding om zich achter de dienst en de medewerkers op te stellen en afstand te creëren tussen beleid en uitvoering. We bespreken dit binnenkort met de dienstleiding en de Staatssecretaris. We zitten midden in een cyclus van zgn. Goed Werk Plaatsen, die we samen met de Belastingdienst, het DG Toeslagen en de Douane en de Stichting Beroepseer organiseren. De eerste berichten hierover zijn zeer positief en u kunt zich hiervoor nog inschrijven. Uit deze samenwerking komt dit jaar een publicatie die een betekenisvolle

rol kan spelen bij het versterken en heroveren van beroepstrots en beroepseer van de ambtenaar in de Belastingdienst, Douane en bij DG Toeslagen. En....volgend jaar is ons 150-jarig bestaan. Er wordt hard gewerkt om dat het hele jaar door te vieren. Hierover heeft u bij het Financieel gedeelte van de vergadering al iets gehoord en u hoort hierover binnenkort nog meer.

Het bestuur heeft verder nagedacht over de toekomst van de vereniging. Daarbij zijn we in principe tot de conclusie gekomen dat onze aloude uitgangspunten, Vertegenwoordiging, Vakmanschap en Verbinding, het verdienen om gezamenlijk in één vereniging te worden aangeboden. Dit blijkt ook uit feit dat we een vereniging zijn met een, in deze tijd bijzonder, stabiel ledenaantal. Onze financiën zijn gezond, onze boodschap nog actueel. De leden hebben hierin echter het laatste woord en we bereiden daarom een professionele enquête voor om te zien hoe ú daarover denkt.

Het bestuur ziet ondertussen echter wel dat het moeilijker wordt om de taken uit te voeren die we onszelf hebben gesteld: het ondersteunen van die Vertegenwoordiging, dat Vakmanschap en die Verbinding. Dit is geen vanzelfsprekendheid en vraagt continue inspanningen. U heeft de oproep van het bestuur kunnen lezen: vraag niet wat de VMHF voor jou doet, vraag wat jij voor de VHMF kan doen. Terwijl ik dit schrijf wordt er, aarzelend, geantwoord op de mail. Fijn!

Kortom

Bij de drie onder het ministerie van Financiën ressorterende uitvoerende diensten is er voorlopig nog geen sprake van rust. Er komt veel op onze leden af. De doorgaande beweging zeggenschap over het werk weg te halen bij de werkvloer kan de opkomende beweging naar menselijke maat en professioneel maatwerk frustreren – en daarmee ook het werkplezier van de professional. Een betere ondersteuning van het werk levert capaciteit op. De grotere belangstelling van de maatschappij voor belastingheffing en Toeslagen is echter een kans om nu eindelijk een weg in te slaan naar een nieuw systeem dat makkelijker en dus beter te controleren is en minder burgers treft!

Als vereniging staan we voor een druk jaar. Het jaar voor ons jubileumjaar, waarbij we onze leden gaan bevragen, maar ook een appél op hen doen.

Het is dus goed om u allen hier te zien. En om het komende jaar elkaar weer vaker te zien!

¹ https://fd.nl/politiek/1434174/fiscus-moet-vaker-aangifte-mkb-er-komen-controleren-vindt-de-kamer-qnd2caTAiGPL?utm_medium=social&utm_source=email&utm_campaign=earned&utm_content=20220414

² <https://www.ad.nl/economie/rekenkamer-belastingdienst-treedt-nauwelijks-op-tegen-schijnzelfstandigheid-aa13d091/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.nl%2F>

³ <https://belastingwetenschap.nl/media/1613/bijlagen-bij-het-rapport-fiscaal-toezicht-op-maat.pdf>

Verslag Algemene ledenvergadering VHMF van 21 april 2022

door Paul Soomers

1. Opening

Jurjen Glazenburg, onze voorzitter, heet de aanwezigen welkom. Hij is blij dat we elkaar weer mogen zien.

2. Binnengekomen stukken en mededelingen

Na het voorlezen van de lijst met leden die ons de afgelopen tijd zijn ontvallen, leidt de voorzitter een moment van stilte in. Er zijn geen bijzondere mededelingen. Ons lid Bert Pentinga heeft een brief aan het bestuur gestuurd. Deze heeft hij voorafgaand aan de ALV ook uitgereikt aan de leden. We willen daar graag later in de vergadering op ingaan onder het kopje "Actualiteiten".

3. Bespreking van het verslag van de van vergadering van 19 januari 2022 en resultaat van de stemming van 24 december 2021

Het verslag is opgenomen in Informatief nummer 98 en de resultaten van de stemming staan in de nieuwsbrief die de leden op 24 december 2021 hebben ontvangen. Onder dankzegging aan onze secretaris wordt het verslag en het resultaat van de stemming door deze ALV zonder op- of aanmerkingen vastgesteld.

4. Financieel

Dennis Baegen, onze penningmeester, neemt dit voor zijn rekening. Hij geeft aan dat dit de eerste gelegenheid is om de door hem opgemaakte stukken aan de leden voor te leggen, nadat hij het penningmeesterschap heeft overgenomen.

• Financieel verslag 2021 van de penningmeester

Voor de Algemene ledenvergadering wordt de jaarrekening ook nog op het grote scherm getoond.

De penningmeester constateert dat er geen vragen zijn en concludeert dat de vergadering akkoord gaat met de gepresenteerde cijfers.

• Verslag van de kascommissie

Onze leden, Michel Kerkhof en Govie Verhoeven, hebben de financiële administratie van de VHMF over 2021 gecontroleerd en akkoord bevonden. **Michel Kerkhof** geeft zijn toelichting op het verslag. De kascommissie was onder

indruk van de manier waarop de facturering en openstaande ledencontributies zijn aangepakt. Tevens zijn de bankrekeningen van de afdelingen inmiddels overgeschreven naar de sub-bankrekeningen van de afdeling bij de VHMF.

Met een applaus voor de penningmeester en het bestuur verleent de vergadering daarop het bestuur decharge voor het door hen gevoerde beleid.

• Vaststelling van de begroting 2022 en de jaarlijkse bijdrage 2023

De begroting wordt op het scherm getoond. Dennis geeft aan dat het erg lijkt op de voorgaande jaren. Daarna het voorstel om de contributies niet te verhogen. Er zijn geen vragen of opmerkingen over de begroting en de contributie, waaruit wordt geconcludeerd dat de vergadering hiermee akkoord gaat.

• Benoeming kascommissie 2022

Ons lid **Rob Verhart** meldt zich aan als lid voor de kascommissie voor de komende twee jaar.

Als leden voor de kascommissie 2022 worden voorgesteld Govie Verhoeven en Rob Verhart. Deze benoemingen worden met een applaus bekrachtigd.

• Inkijkje conceptbegroting 2023

Dennis toont op het scherm de concept begroting 2023. Het is nu nog geen beslisdocument. De uitgaven betreffen die voor het jubileumjaar. Hij licht toe dat deze uitgaven passen bij dergelijk groot evenement. Een van onze leden wijst Dennis op een telfout. **Wilma Kamminga** wijst erop dat zij als voorzitter van de symposiumcommissie wilt aangeven dat het begrote bedrag van € 10.000 onvoldoende is om een symposium te organiseren. Dennis geeft verder aan dat het ondanks het grote bedrag, dit uit het vermogen kan worden gedragen. Hij zal hier zeker nog op terug komen.

5. Bestuursverkiezing

De vraagt om applaus voor de aftredende bestuursleden: Jorgos Sparos en Ruben Chau. Jurjen benoemt met name hun bijdrage als redactie van Informatief. Met luid applaus worden beiden bedankt voor hun bijdrage.

Vorig jaar moesten we de geplande lang uitgestelde ALV toch weer cancellen en hebben die omgezet naar een

elektronische raadpleging. Bij die elektronische raadpleging hebben we terloops melding gemaakt van het aftreden van twee bestuursleden: Erik Rutten en Iris Vestjens. Jurjen wil hen toch nog expliciet bedanken voor hun diensten aan de vereniging. Iris die als contactpersoon voor rechtpositie velen ondersteund heeft en Erik die we een aantal jaren al hebben benoemd als erelid voor zijn enorme staat van dienst voor de vereniging. Jurjen stelt hierbij formeel vast dat beiden zijn afgetreden. Er volgt een luid applaus van de leden.

6. Jaarrede

Vanaf het spreekgestoelte spreekt onze voorzitter de goedbezochte algemene ledenvergadering toe. De voorzitter neemt ons mee in allerlei veranderingen. De voorzitter neemt ons in de jaarrede uitgebreid mee over de stand van het Ministerie van Financiën, de Belastingdienst, de Douane en DG Toeslagen en de stand van de vereniging. De voorzitter sluit de jaarrede af met een doorkijk, een oproep en een welgemeende wens:

“Als vereniging staan we voor een druk jaar. Het jaar vóór ons jubileumjaar, waarbij we onze leden gaan bevragen, maar ook een appél op hen doen.

Het is dus goed om u allen hier te zien. En om het komende jaar elkaar weer vaker te zien!”

De uitgesproken jaarrede treft u integraal in deze Informatief aan.

7. Actualiteiten (en bespreking jaarrede)

• *Reacties op jaarrekening*

Dennis vraagt de aanwezige leden om commentaar op de door de voorzitter uitgesproken jaarrede.

Jacques van Blijswijk waarschuwt ons voor de oproep in de jaarrede voor een “nieuw” systeem. Zijn ervaring heeft hem geleerd dat bij wisseling van bewindslieden ook de focus op lopende veranderingen verandert. Volgens Jacques wordt daardoor nooit iets fundamenteel aangepakt. Hij wenst ons veel succes en kracht toe voor de komende jaren.

Vice-voorzitter **Dennis Baegen** vindt het een waardevolle aanvulling vanuit het verleden en geeft nog aan dat het door Jacques kort aangehaalde boek¹ van Jesse Frederik (van het online journalistiek platform “de Correspondent”) zeer leeswaardig is.

Thijs Hellegers vraagt aandacht voor het noemen van de overleden leden. Omdat we niet van alle leden een voornaam hebben en we geen onderscheid willen maken, hebben we ervoor gekozen om voorletters te gebruiken. **Thijs Hellegers** mist in de jaarrede de introspectie van hoe het zo heeft kunnen misgaan. Naar aanleiding van de continue stroom aan negatieve berichten over de Belastingdienst vraagt Thijs zich af wat is er gebeurd dat de integriteit, de houding waarmee de medewerker een belastingplichtige tegemoet treedt zo te grabbel is gegooid? “Hoe kan dat nou?” Hij wil graag meegeven aan het bestuur om daar eens wat meer op in te zoomen.

Voorzitter **Jurjen Glazenburg** voelt hetzelfde. Hij geeft aan dat we hierover al vaker hebben gecommuniceerd (onder andere in eerdere jaarredes). Het blijft wel belangrijk om de blik naar voren te houden. We willen niet vergeten wat er fout is gegaan en waarom het fout is gegaan, maar we

willen met name verbeteringen benoemen en bewerkstelligen voor de toekomst. Ook Jurjen heeft het boek van Jesse Frederik met verbazing en emotie gelezen!

Bert Pentinga stelt dat er nu toch al een steekproef wordt gebruikt bij de Belastingdienst om risico te bepalen voor de selectiemodule die nu onder vuur ligt. Jurjen's antwoord dat in de jaarrede wordt bedoeld een zuivere steekproef, zonder dat daaruit risico's worden afgeleid. Bert ziet dit als minder effectief en stelt dat de dienstleiding beter de risico-gerichte werkwijze moet uitleggen. Hij ziet dit als oplossing voor het gebrek aan vertrouwen van de maatschappij dat de Belastingdienst goed omgaat met de gevonden risico's. Daarbij wijst hij nog expliciet op het verschil tussen discriminatie (=onderscheid maken) en verboden discriminatie. Wat de VHMf betreft is het een tweetrapsraket: minder benodigde aangiftes, waarbij iedereen kans heeft om geraakt te worden en het geheel vermijden van de risicoselectie valkuil.

De tweede vraag van Bert ziet op het beheren en bewaken van de 20 miljard die in het kader van Coronamaatregelen als uitstel is toegekend aan ondernemers. Hij vraagt zich af of er zicht is op de voor dit proces benodigde capaciteit. Ook nadat Jorgos Sparos heeft aangegeven dat er niet alleen zicht op de capaciteit is, maar dat men ook al druk doende is met de werving en opleiding van nieuwe medewerkers. De Belastingdienst heeft wel moeite met werven en Bert

roept op om transparant te zijn als er capaciteitsproblemen ontstaan. De VHMf houdt een vinger aan de pols.

Henry Brussel is lange tijd teamleider en directeur geweest en is nu weer werkzaam in de uitvoering bij invordering in Rotterdam. Hij erkent dat er grote druk is op de invordering. Hij licht toe dat het ministerie al had aangegeven dat ongeacht de gekozen oplossing rondom de invordering rondom Coronasteun er veel extra werkzaamheden zouden ontstaan. Tot op heden is elke extra werkstroom (verlenen uitstel, verlengen verlenen uitstel), meegevallen qua extra werk. Hij waarschuwt voor het zaaien van paniek. Er worden volgens hem voldoende mensen opgeleid. De kwaliteit vindt Henry wel nog een zorgpunt. Als gevolg van de toeslagenaffaire, de "Bulgarenfraude" het institutioneel discrimineren enzovoort enzovoort is het nu zover dat Henry zelfs op zijn huisadres is bedreigd. Het lijkt nu schering en inslag bij collega's van Henry, niet alleen in Rotterdam, maar in het hele land. En dat heeft een behoorlijke impact. De angst van de medewerker naar buiten toe stijgt volgens Henry elke dag. Na zijn gesprekken met de DG Belastingen en SG wordt de bijstand beter onder de aandacht van de medewerkers gebracht. Hij roept de VHMf op om ook dat welzijn nog nadrukkelijker onder de aandacht te brengen.

Dennis vindt het laatste verschrikkelijk om te horen. Sprekende als vertegenwoordiger van de CMHF is dit ook al jaren een hot item voor de bond: zorg voor je mensen. De

fysieke veiligheid valt ook onder de noemer "sociale veiligheid". Vanuit het medewerkersonderzoek waren er veel thema's die aandacht verdienden. De CMHF heeft gekozen voor het onderwerp "veiligheid". Omdat dit primair goed geregeld moet zijn voordat je kunt praten over werkdruk of ontwikkeling. Dennis geeft aan dat we er zeker nog niet zijn, maar roept op om aan de bel te trekken als er iets is. Het Ministerie is volgens Dennis echt ontvankelijk en er is al veel meer geregeld dan we met elkaar weten. Op 16 mei is er een gesprek met Minister Kaag en de staatssecretarissen met als hoofdthema "veiligheid". We zijn ermee bezig, maar Dennis ziet het verhaal van Henry zeker als een aanmoediging om het te blijven doen.

Jurgen Hofstra ondersteunt de eerder genoemde twijfel of het wegdoen van risicoselectie een verstandige keuze is. Het is wel gebleken dat we niet bij ieder incident meteen de andere kant uit moeten vliegen: kennelijk discrimineren we, dus we stoppen met risicoselectie. Hij vraagt zich af welke posten de toezichtmedewerkers uit onze achterban dan krijgen. Hij gelooft daar niet zo in. Een belangrijke constatering die ook Thijs al noemde is dat wij als Belastingdienst niet "terugpraten". Hij verwijt dit het bestuur niet en geeft aan dat het wel een keuze is die gemaakt wordt. Volgens Jurgen zat de verboden discriminatie niet in de selectiemodule, maar in de query's die achteraf zijn gemaakt.

Jurgen vraagt vervolgens om een korte toelichting op de vraag die in de jaarrede is gesteld: "waarom hebben kleine ondernemers nog een administratie?". Jurgen geeft aan dat je voor kleine ondernemers die op basis van goed koopmansgebruik nu allerlei keuzes (kunnen) maken ook zou kunnen kiezen voor een meer forfaitaire heffing. Ook in het interview dat Jurgen en Erik Rutten hadden met

Je zou voor kleine ondernemers die op basis van goed koopmansgebruik nu allerlei keuzes (kunnen) maken ook kunnen kiezen voor een meer forfaitaire heffing. Het zou de dagelijks keuzes in het werk van de adviseurs eenvoudiger maken.

Register, het blad van de Register Belastingadviseurs, hebben ze dit balletje opgeworpen. Het zou de dagelijks keuzes in het werk van de adviseurs eenvoudiger maken. Veel minder complexiteit voor een grote massa. Als alternatief zou je ook kunnen kiezen voor boekhouden bij de

Belastingdienst met vervolgens een vooringevulde aangifte. Een lid stelt vervolgens nog een vraag over de steekproef. **Dennis** geeft aan dat de genoemde zaken in algemene zin dingen zijn om eens samen over na te denken. Hij roept op om naar de afdelingsbijeenkomsten te gaan en daar deze onderwerpen samen te bespreken. Wat de vereniging “vindt”, vinden we omdat we dit met onze leden hebben besproken en bediscussieerd. Een oproep dus om de denkkraft die we met elkaar hebben te blijven gebruiken. **Jan-Hein Dix** wil ons meegeven dat “veiligheid” niet alleen beleden moet worden door de top van de organisatie, maar zeker ook gevoeld worden door de medewerkers. Hij geeft aan dat hij zelf nog niet weet hoe hij invulling kan geven aan de oproep van Jurjen aan de leden om vooral een actieve bijdrage te leveren aan de VHMF. Hij wil wel expliciet aangeven dat het vertrouwen, de steun en het gevoel van veiligheid binnen de VHMF dat hij daadwerkelijk heeft gevoeld, zorgt dat hij nu hier nog steeds als trotse medewerker staat. Op zijn “Dankjewel” volgt een luid applaus van de leden.

Paul Gunnewijk geeft aan dat de afgelopen jaren turbulent waren te noemen. Het heeft hem pijn gedaan dat dat waar je jarenlang met hart en ziel voor hebt gewerkt, zo geschouwd wordt door de maatschappij. Paul mist het dat iemand van onze vereniging dat eens uitdrukt in de media. Hij weet dat dat heel kritiek en moeilijk is. Het optreden van FIOD directeur Rookus bij Sonja Barend had destijds heel veel consequenties. Dat heeft hij nu gemist. Zijn vraag aan het bestuur: waarom hebben we het nog niet gedaan, is er nog niet naar voren getreden? Wij krijgen het ook voor de kiezen, maar we doen wel wat de Tweede Kamer vraagt. Die heeft overigens nog steeds geen excuus aangeboden, maar dat durven ze niet. En dan kun je wat zeggen. En wanneer gaan we het wél doen? Jurjen geeft aan dat dit past bij het bespreken van het ingezonden stuk van Bert Pentinga. Daarover gaan we na de pauze in gesprek.

Bert Pentinga heeft op 11 april 2022 een reactie gegeven naar aanleiding van toelichting van het bestuur op de gekozen publiciteitslijn. Hij heeft daarbij gevraagd om zijn memo² voorafgaand aan de vergadering te verspreiden onder de leden. Het bestuur heeft dat afgewezen met een beroep op de statuten. Het bestuur heeft Bert nog een aantal vragen gesteld naar aanleiding van zijn notitie. Bert heeft het desbetreffende memo tijdens deze ALV aan diverse mensen uitgereikt.

Bert begon in de vorige eeuw als belastinginspecteur. Hij schreef brieven met vulpen die vervolgens werden uitgetypt door een typiste. Op de kantoren waren nog geen computers aanwezig. En dat is voor sommigen van u misschien onvoorstelbaar. “En ik voel mij dus als iemand uit het stenen tijdperk, een relatieve digibeet, die hier probeert uit te leggen het belang van een snelle, publiek zichtbare communicatie. Ik ben bij de Belastingdienst gaan werken omdat ik meende daarmee een bijdrage te leveren aan een meer rechtvaardigere samenleving. En ik was niet de enige met die motivatie. Want in de jaren tachtig startte de Belas-

Er is sprake van een grote onevenwichtigheid in ons rechtssysteem: belastingplichtigen kunnen in de media de grootst mogelijke onzin en laster over de Belastingdienst uiten. En gelet op de geheimhoudingsplicht en de privacy kan de Belastingdienst vaak niet inhoudelijk reageren.

tingdienst een wervingscampagne onder het motto: “Werk waar je trots op bent”. En dat betekent – naar mening van Bert – dat je als bestuur zichtbaarder moet zijn in het publieke debat. De Belastingdienst verkeert in een diepe crisis. Gelet op de brandbrief ziet de VHMF dat ook wel. Het moet anders: het roer moet om. Hij wijst in zijn memo ook op professor Hofstra: “Het is van groot belang dat een belastingdienst niet alleen efficiënt en economisch goed georganiseerd is, maar het allerbelangrijkste is een belastingheffing die rechtvaardig is.” Ook Bert vindt dit een heel belangrijk punt. Het betekent dat de VHMF zich moet inzetten voor een rechtvaardige belastingheffing en daarnaast ook de belangen van de leden behartigen. Dat betekent niet dat de VHMF moet reageren op ieder krantenartikel. Dat is onmogelijk want er zijn elke week wel meerdere vervelende publicaties. Bert vindt dat de VHMF wél moet reageren wanneer de rechtvaardige belastingheffing ernstig in het geding komt. Hij vindt ook dat de Belastingdienst moet aandringen op zelfreflectie door de leiding van de Belastingdienst: “Wat heeft de Belastingdienst fout gedaan?” Hij leest de krant en heeft ook het boekje van Jesse Frederik gelezen. Maar daarmee haal je niet alles boven water. De VHMF zou kritischer moeten zijn naar de leiding van de Belastingdienst. Dat had ook moeten gebeuren naar aanleiding van de reuring rondom de wetgeving Box 3. Hij trekt zich dat zelf ook aan. Hij geeft aan dat hij toen ook bij de Belastingdienst werkte en het ook niet heeft gedaan. Bert heeft respect voor het bestuur, in de zin dat het bestuur de verantwoordelijkheid neemt om leiding te geven aan onze vereniging. Hij ziet geweldig kwaliteit in de georganiseerde symposia (thema’s en sprekers). Ook Informatief geeft veel informatie en heeft een goede inhoud. Bert leest met veel plezier de columns van Thijs Hellegers, waarin hij als een diplomaat hele verstandige dingen zegt. En hij wilt ook opmerken dat niet alleen het bestuur maar alle leden verantwoordelijk zijn voor het functioneren van de VHMF: als we kritiek hebben op het bestuur, dan moeten we ons dat zelf ook aantrekken.

Er is sprake van een grote onevenwichtigheid in ons rechtssysteem: belastingplichtigen kunnen in de media de grootste mogelijke onzin en laster over de Belastingdienst uiten. En gelet op de geheimhoudingsplicht en de privacy kan de Belastingdienst vaak niet inhoudelijk reageren, als ze dat al zou willen. En de Belastingdienst staat voor grote uitdagingen. De Belastingdienst heeft helaas in het publieke debat geen stem. En voor diverse zijden is al eerder gepleit voor een Minister van Belastingzaken. Dat is iets waar de vereniging zich sterk voor zou kunnen maken. Bert is in ieder geval erg voor. We zien nu nog een staatssecretaris die waarschijnlijk uitsluitend bezig is met de problematiek rondom box 3, waarover gisteren weer een bijzondere beslissing genomen is. Waarom denkt Bert dat deelname van de VHMf aan het publieke debat iets kan toevoegen? Door deelname aan het publieke debat kan de VHMf inzichten, zoals die worden verwoord in Informatief, delen met een groter publiek. Zo kan de VHMf een grotere rol spelen in besluitvormingsprocessen. Het is belangrijk dat we kunnen gebruik maken van alle deskundige vakmensen, ook jongeren die hier nog niet in zo grote getale aanwezig zijn.

Het bestuur stelde de vraag aan Bert: "Wat wil je dat we hiermee bereiken?" Bert wil in ieder geval dat we ons dus inzetten voor een rechtvaardiger belastingheffing. Daarbij kun je nog van mening verschillen over wat rechtvaardig is omdat daar ook een politiek element in zit. We kunnen het wél eens zijn over wat onrechtvaardig is. We kunnen ons dan richten op het wegnemen van die onrechtvaardigheden. Bert is van mening dat zoveel mogelijk belastingplichtigen

dat moeten kunnen ervaren. Dat betekent dat de Belastingdienst keuzes zoals een selectiemodule veel beter moet uitleggen of überhaupt moet uitleggen. En hoe de selectiemodule tot stand komt. Dat is niet de taak van de VHMf om dat te doen, maar het is wel de taak van de VHMf om de dienstleiding te manen om dit te doen. En dan zullen we dus ook af en toe wel in conflict komen met de top/leiding van de Belastingdienst. Dat moet kunnen als we dat op een beschaafde en nette wijze doen.

Bert bepleit dus een andere publiciteitslijn dan het bestuur nu voorstaat.

Jurjen meent dat we niet eens zoveel van mening verschillen. We spreken de dienstleiding aan, meer in het openbaar dan we altijd hebben gedaan. Vanaf 2007 hebben we gekozen voor een redelijk interne lijn en mede op basis van bijvoorbeeld de rumoer rondom toeslagen hebben we besloten om onze nieuwsbrieven openbaar te maken. In van die nieuwsbrieven van eind 2021 riepen we de SG en DG's ook op om meer zichtbaar achter de Belastingdienst te gaan staan. En zorg dat niet alles wat misgaat met belastingen wordt aangewreven aan de Belastingdienst. Dat er nu inzake box 3 een gerechtelijke uitspraak ligt die heel veel geld kost, ligt niet aan de Belastingdienst, maar aan de politiek. Maak dat verschil duidelijk. Dat is de lijn die we kiezen. Vanwege corona is het gesprek hierover met de DG's en pDG's uitgesteld. Onze inschatting is dat je het in de publieke lijn – de stap naar buiten – in de huidige tijd niet redt. Als je nu bij bijvoorbeeld Jinek gaat zitten en daar zit ook iemand die getroffen is door de toeslagenaffaire, dan wordt er niet meer geluisterd naar welk genuanceerd

verhaal dan ook. Alles wat één van ons zou kunnen vertellen steekt schril af tegen een verhaal dat vreselijk is en waar je geen vraagtekens bij kunt/mag zetten: je kunt daar niets doen. Wij proberen met onze nieuwsbrieven en in contacten die wij hebben met de dienstleiding, maar ook daarbuiten, zoveel mogelijk toe te lichten wat gebeurt.

Bert kijkt daar toch iets anders tegenaan. En ten tweede hoef je niet bij een "praattaafel" te gaan zitten, maar je kunt ook stukken in de krant schrijven. Opinies, gewoon dingen uitleggen, gewoon hoe wij daar in zijn algemeenheid tegenaan kijken. Dan schend je niet eens de geheimhoudingsplicht. Bert zou graag zien dat dit anders gaat.

Als reactie op de brandbrief van het bestuur met de roep om meer hulp en ondersteuning, is Bert graag bereid zijn steentje bij te dragen. Hij heeft zelf al meerdere keren uitgebreide reactie aan het bestuur gestuurd. Hij bepleit een soort Bellingcat³ model. Er zijn veel bekwame mensen die iets zouden kunnen doen en die ook de moeite hebben genomen om naar deze algemene ledenvergadering te komen. Zoals bijvoorbeeld Jacques van Blijswijk die eerder ook al aanbod om een bijdrage te willen leveren. Als we de kennis van die mensen bij elkaar kunnen brengen, dan zouden we een plan kunnen maken van wat er moet veranderen zodat de Belastingdienst weer betrouwbaarder wordt in de ogen van burgers. Zo zouden wij ook kunnen afspreken dat staatssecretarissen geen toezegging meer mogen doen aan de Tweede Kamer voordat vaststaat dat de Belastingdienst deze ook kan uitvoeren. Met dat soort dingen kunnen wij naar buiten treden.

Dennis wil graag een kleine aanvulling geven. Veel wat de VHMf doet, zeker als het naar buiten gaat, gebeurt onder de vlag van de CMHF. Dat doen we al vele jaren. Over wat we intern doen heeft Jurjen zojuist al wat gezegd. Laten we eens kijken wat we naar buiten doen. Er zijn een paar voorbeelden die hij niet allemaal wil langslopen. In een paar bijzondere situaties zie je dat die echt wel geuit worden en dat daar ook resultaten worden gehaald. Zo is een afvaardiging van het bestuur bijvoorbeeld bij de commissie Borstlap geweest en hij heeft daar aangegeven dat het essentieel is dat rechtsstatelijkheid weer boven komt. Volgens Dennis een treffend voorbeeld van wat Bert bedoelt en dat dus ook is gebeurd. Onze zoektocht is dus wat de verandering is die Bert's met zijn voorstel wilt bereiken. Jurgen Hofstra vroeg bijvoorbeeld naar de zelfreflectie van hoe het is ontstaan. Dat kunnen we in onze dagelijkse praktijk met onze enorme denkkraft gewoon doen. Doet de VHMf dat of doet een medewerker van Financiën, Belastingen, Douane of Toeslagen dat vanuit zijn eigen professionaliteit? Want dat zijn wij: een club van professionals. Dat is dus die zoektocht: wat zouden we als VHMf anders kunnen doen, dan dat we nu doen. Wetende ook dat we alles publiceren op de website en dat journalisten daar eigenlijk nooit vragen over hebben. En dan is er toch ook nog de geheimhoudingsplicht. Die is toch echt wel heel stevig. Wij kunnen eigenlijk helemaal niets zeggen. Eén voorbeeld daarvan: Dennis is als CMHF'er naar de Tweede Kamer geweest. En dat kon alleen maar omdat de staatssecretaris ontheffing

van geheimhoudingsplicht had gegeven. Dennis vindt het zelf niet nodig, want hij zit daar als vakbondsbestuurder. Maar zijn werkgever vindt het wél nodig. Dat is wel de omgeving waar we mee te maken hebben.

Bert heeft daar natuurlijk ook over nagedacht. Hij heeft al eerder een notitie gestuurd over de nieuwe aanschrijving waarin de geheimhoudingsplicht voor ambtenaren opnieuw werd belicht. Het zou allemaal soepeler worden, maar in feite was het vooral oude wijn in nieuwe zakken. Bert heeft ons toen al laten weten dat hij daar echt op tegen was.

Dennis geeft aan het daarmee eens te zijn en daar zelf ook naar te handelen, maar hij wil wel aangeven hoe de vlag erbij hangt.

Bert geeft aan dat we inderdaad ook niet te bang moeten zijn. Hij heeft zelf wel eens een opdracht van de staatssecretaris geweigerd. Verder heeft hij ook nog wel stukken waarin hijzelf en enkele collega's in 2009 in een overleg de nieuwe DG Peter Veld uitgebreid hebben geïnformeerd over de fraudegevoeligheid van de toeslagenregeling. Zij hadden 100 miljoen Euro aan fraude al gezien, terwijl aan de kamer op dat moment 80 miljoen maar werd gemeld. Peter Veld gaf toen aan dat alleen de lopende procedures bij het OM zijn gemeld. Ook de DG gaf toen al aan dat veel mensen waarvoor normaal loonheffing de eindheffing is, nu met administratieve zaken worden belast. En juist die mensen die een klein inkomen hebben en het minder goed hebben, zijn mensen die bijvoorbeeld niet taalvaardig zijn of beschikken over weinig administratieve vaardigheden. Dat

is dus geen goede keuze geweest, aldus de DG. Bert herhaalt een reactie uit de zaal door te zeggen dat dus inderdaad zaken bij een "inner circle" bekend zijn, maar niet bij een groter publiek. Bert wil met name dat grotere publiek zien te bereiken. En voor de uitdaging rondom geheimhoudingsplicht heeft hij ook nog wel een oplossing: wij delen zaken met onze vaste advocaat en onze vaste advocaat deelt dit namens ons met de media.

Jurgen Hofstra herkent wat Bert en Dennis beschrijven. Jurgen is ooit – als toenmalig voorzitter van de VHMf - een keer uitgenodigd voor het VPRO programma Welingelichte Kringen. De toenmalige DG (Jenny Thunnissen) ontraadde Jurgen ernstig om daar naartoe te gaan. Hij heeft het desondanks toch gedaan. Uiteindelijk is dit niet verder opgepakt door de media. Thijs Hellegers (eveneens oud VHMf bestuurslid) memoreerde bij het afscheid van Jurgen van het bestuur dat hij nooit op het matje was geroepen door de DG. En Jurgen vroeg zich toen af of hij het dan wél goed had gedaan, als hij nooit op het matje was geroepen. Een lastige, aldus Jurgen.

Jurgen memoreert dat we vroeger ook Aertjan Grotenhuis in de zaal hadden zitten. Dat soort dingen kan ook aldus Jurgen. Zo iemand zou nu bijvoorbeeld Marike Stellinga (politiek verslaggever - NRC) kunnen zijn. Jurgen besprak destijds een op een zaken met Aertjan die dat dan vervolgens verwerkte in zijn column in NRC. Soms zag je daar iets van terug. Ook bij FD is er zo iemand. Die zou je dan actief

kunnen benaderen. Dan hoef je niet alles zelf te doen.

Jurjen bedankt Jurgen voor zijn inbreng. Hij benoemt dat wij die tussenwegen dus wel bewandelen, maar wellicht te weinig zichtbaar voor de leden. Maar ook daarvoor geldt dat ondanks dat we dit doen, het toch niet in de krant komt. Gewoon omdat daarvoor nu even geen aandacht is. Dat is wel bewuste keuze. Niet zozeer qua openbaarheid, maar vooral ook omdat we de blik vooruit willen hebben. Wij willen eraan bijdragen dat de Belastingdienst er weer beter op komt te staan, met name vanuit een wezenlijk kenmerk dat de Belastingdienst zijn werk weer voor de volle 100% goed doet, waar nu 1% misgaat misschien. En dat is ook de reden dat we het Goed Werk-programma hebben opgezet met de stichting Beroepseer. De stichting Beroepseer kan vervolgens opschrijven en conclusies trekken op basis van wat met name onze leden hebben gezegd. Zodat er netjes een onafhankelijke basis komt te liggen van wat wij altijd al geroepen hebben en waar – ook naar de mening van het bestuur – te weinig naar geluisterd wordt.

We willen dus vooral de blik naar voren wenden: hoe krijgen we een betere Belastingdienst. In de jaarrede staan daarvoor een aantal voorstellen. We willen daar pointers voor geven. De opmerkingen uit de leden in deze vergadering over dat het anders zou moeten, vinden we prima. We bespreken dat in deze vergadering en de afdelingsvergaderingen. Het vastleggen daarvan zou het bestuur kunnen helpen en daartoe hebben we ook opgeroepen in de "noodkreet". Wij hopen nog steeds op een commissie Wetgeving die dat thema kritisch gaat volgen en daarover publiceert. De NOB heeft zoiets bijvoorbeeld wel. Ook de VHMf heeft zeker leden die dat zouden kunnen. En misschien ook mensen die dat zouden willen. Hierbij dus een oproep aan de leden!

Janneke Jong is al langer lid, maar dit is haar eerste keer dat zij deelneemt aan de ALV. Zij werkt bij Douane en houdt zich daar bezig met leren en ontwikkelen. Zij hoort de oproepen van Dennis en Jurjen dat we vooruit moeten kijken. Zij wil aangeven dat het belangrijk is om ook te leren van wat er is gebeurd. Janneke merkt niet dat er tijd wordt genomen voor reflecteren en evalueren. Zij roept het bestuur op om de dienstleiding aan te zetten om daarvoor tijd in te ruimen. Zij merkt daar bij Douane in ieder geval niet veel van.

Erik Rutten wordt met name getriggerd doordat de Belastingdienst door onszelf, maar met name ook door de buitenwacht wordt gezien als een dienst die op jacht is naar dingen die niet goed zijn. Zo werd eerder in deze vergadering betoogd dat we minder effectief zouden zijn zonder risicoselectie. Kortom: die gedachte zit ook in ons. We zijn er met zijn allen al jaren mee bezig dat het een hoog goed is als je fouten kunt constateren of een correctie kunt binnenhalen. Maar het is juist die positie die voor een bijzondere verhouding zorgt tussen politiek en leiding van de Belastingdienst. De staatssecretaris wordt namelijk onder andere beoordeeld op de effectiviteit van de Belastingdienst.

Misschien moeten we eens anders gaan denken: het gaat

niet om correcties. We hebben twee miljoen ondernemers (waarvan de helft misschien wel geen ondernemer is). Wat kunnen we daarvan controleren. Je kunt daarbij niet effectief zijn, je gaat gewoon zoeken. En dan zeg je: "We hebben er dan wel weinig onderzocht, maar die we hebben onderzocht, daar hebben we wel grote correcties". En daarmee gaan we dan naar de Kamer. Het moet volgens Erik andersom: het systeem moet andersom; het denken moet andersom. Ook het constateren dat een aangifte goed is, is een actie van de Belastingdienst. Dat moet het zijn: "We hebben dit bekeken en dit was ons resultaat: dit was niet goed en dit was wel goed." Af van het "jagen". En vanuit het perspectief van sociale veiligheid staan wij en onze collega's hierdoor in een volledig verkeerd daglicht bij de maatschappij. En we weten dat de maatschappij niet in staat is om onderscheid tussen Belastingdienst en wetgeving te maken. Kortom: we moeten principieel anders denken. Dan krijg je ook een andere verhouding naar de politiek, hetgeen voor ons allemaal van het hoogst mogelijke belang is. Ook dus als aanvulling op de jaarrede waarin Jurjen sprak over Voldoening op Aangifte. Erik wijst erop dat dat dus hiermee ook een aantal diepere dimensies heeft; niet alleen het voorkomen van discriminatie. Jurjen en Erik hebben dat in het recente verleden ook uitgelegd aan Renske Leijten en Pieter Omtzigt: stop met dat risicogericht gekloot ("sorry, maar dat is wel duidelijk"). Dat zorgt namelijk intrinsiek al voor discriminatie. Het betekent namelijk dat je dit wel bekijkt en andere dingen niet bekijkt. Het is ook niet de bedoeling om dingen niet te bekijken. Kortom een principieel andere kijk op hoe we maatschappelijk hiermee om moeten gaan. "Dat is mijn oproep. Dankjewel." Ook hierop luid applaus van de aanwezige leden.

Jurjen bedankt Erik voor zijn waardevolle bijdrage. Het is bijna 12 uur. Hij geeft aan dat er mogelijk ook nog behoefte is aan informatie over de aanstaande CAO.

Maaïke Koolen geeft aan dat zij graag met een positieve noot wil eindigen. Met betrekking tot het thema rechtsstaatelijkheid geeft zij aan dat het heel belangrijk is waar wij het verschil maken. Wij als individu, als medewerker van de Belastingdienst: waar maak JIJ het verschil? Klein voorbeeld: we kunnen honderdduizend cursussen menselijke maat, week van de vaktechniek, gooi het er allemaal maar tegenaan. Maar als we dat allemaal alleen maar als een verplicht nummer zien, dan komen we er niet. Met betrekking tot menselijke maat bijvoorbeeld is het de bedoeling dat we het gewoon in de praktijk goed doen. Dat is niet als een Sinterklaas rond gaan strooien, maar goed doen als: "Waar staan we voor?" Dat is een beetje weggevoerd. Je moet in je werk niet de ander te slim af willen zijn maar je hoort boven partijen te staan. Je moet de wet toepassen in de uitvoering. En als die wringt moet je kijken hoe je hem dan kunt uitleggen en dat vervolgens meedelen. Dit moet je dan ook uitdragen. Daarvoor doe ik een oproep. Ook hier applaus van de leden en een dankjewel van de voorzitter.

Jurjen geeft aan dat Jan Hut, onze CAO onderhandelaar bij de CMHF, vandaag niet aanwezig kan zijn omdat er

gesprekken gaande zijn. Hij geeft het woord graag aan **Dennis** die hier meer over kan vertellen.

Henk Moser vraagt aan het bestuur wat er nu gaat gebeuren met de oproep van Bert Pentinga. **Jurjen** geeft aan dat Bert hier het stuk heeft kunnen presenteren, we hebben erover gesproken, ondersteunende zaken gehoord en ook de nuances zijn aan de orde geweest. Dat alles nemen wij als bestuur mee. Dat is wat we toezeggen. Jurjen heeft al aangegeven dat we het in grote lijnen ook eens zijn met Bert.

Henk is het eens met Bert en doet een oproep om te kijken hoe de leden, aanwezig in de deze vergadering daarin staan. Het verhaal van Jinek hoorde hij twee jaar geleden ook al, op 16 mei gaat het bestuur naar de SG en DG. 2020 was er een rapport van Deloitte over de cultuur bij de Belastingdienst. Ook toen de oproep aan SG en DG om achter de medewerkers te gaan staan. Spreker ziet niet dat wij als club zichtbaar zijn. Als hij rondkijkt vindt hij het onderhand een bejaardenclub. Als je meer zichtbaar bent en meer naar de toekomst kijkt dan krijg je meer menskracht ook

Je moet in je werk niet de ander te slim af willen zijn maar je hoort boven partijen te staan.

onder de jongere nieuwe collega's. Wij zijn volgens Henk totaal onzichtbaar in die zin. Hij probeert zelf in Twente als er nieuwe medewerkers komen een uurtje vrij te maken voor de vakbonden om hun verhaal te doen. Maar hij is het eigenlijk eens met Bert: wij zijn veel te onzichtbaar. Hij stelt nogmaals voor om de aanwezige leden te bevragen op wat zij hiervan vinden. Met betrekking tot de opmerkingen over geheimhouding en Jinek geeft hij aan dat creativiteit een oplossing kan bieden. En Henk vindt het ook niet erg als je een paar keer op je bek gaat bij een talkshow. Daar wordt je op enig moment ook professioneel in en dan ben je wel zichtbaar. Nu zijn we onzichtbaar. Henk roept nogmaals op om te kijken wat de vergadering vindt van het voorstel van Bert.

Dennis geeft aan dat er nog bestuursleden worden gezocht. Hij geeft aan dat we jarenlang hebben uitgelegd hoe we omgaan met het zoeken van publiciteit. In de oproep van Bert horen wij dat we moeten kijken naar andere methoden om meer zichtbaar te zijn. Wij hebben het idee dat daar een hele nuance is. Dennis snapt niet dat we niet zichtbaar zouden zijn. Hij zou niet weten welke vraag hij nu zou moeten beantwoorden: "Wees meer zichtbaar". Wat is dat dan en hoe moet dat dan en waarom dan en wat dan? Het is veel genuanceerder en dat is ook de terughoudendheid die

Dennis heeft bij het vragen aan de leden wat ze ervan vinden.

Michel van Kerkhof geeft aan dat hij zelf had opgeschreven dat de concrete vraag is: "Treed meer naar buiten". Hoe we dat precies doen, daar kunnen we het met elkaar nog over hebben. Zo simpel vat Michel hem samen.

Ellin Cremers geeft aan dat zij even heeft zitten rekenen. Als het goed is hebben wij rond de 1032 leden in de vereniging. Zij snapt het verlangen om meer naar buiten te treden en zij begrijpt de keuze van het bestuur en vraagt zich ook af of naar buiten treden helpt om te bereiken wat we willen.

Karin Dekker wil nog een kleinigheid toevoegen. Volgend jaar bestaan we 150 jaar. Zij vindt het geweldig om dat te vieren. Vier de dingen die we goed doen. En vier de dingen die we kunnen vieren. Zij vindt het vreselijk fijn dat wij de publiciteit niet actief zoeken, maar wel voldoende. Misschien kunnen we de combinatie maken van een vakvereniging die 150 jaar bestaat en daarmee iets meer publiciteit voor onze eigen club vragen. Dan hebben we geen last van alle gezeik over geheimhoudingsverplichtingen. Je kunt dat combineren met de actieve openbaarmaking in het kader van de WOO⁴, waar op dit moment veel gedoe over is op Financiën. Wellicht kunnen we dan wat vliegen in één klap slaan. Zij is voorstander van eerst reflecteren wat er is misgegaan. En daarbij wil zij aangeven dat ze denkt dat er binnen de vereniging niet veel misgaat.

Dennis geeft aan dat het nu echt lunchtijd is. Het bestuur heeft veel reacties gehoord. Diverse reacties sporen het bestuur ook aan om het anders te doen. Dennis vindt het lastig om hier ter plekke nu een concrete vraag neer te zetten waarover gestemd kan worden. Ook omdat we dat onvoldoende hebben voorbereid. Het betreft formeel geen ingekomen stuk, maar het geeft wel kleuring aan hoe we ermee bezig zijn. Hij wil voorstellen met Bert om tafel te zitten en de concrete verwachtingen in te vullen. Dan zullen we bij de volgende ALV als punt op terugkomen: dit hebben

we het afgelopen jaar gedaan en we hopen dat jullie zien dat het nu zichtbaarder is. En dan kunnen we samen kijken: dit is te weinig, dit is teveel. En dan hebben we ook een duidelijke uitspraak gezien de activiteiten die we verrichten.

Wilma Kamminga, voorzitter van de VHM symposiumcommissie, geeft als aanvulling op de toezegging over het bespreken van de uitkomst van de gesprekken over de oproep van Bert Pentinga, aan dat de symposiumcommissie is gevraagd om voor 2023 een "scherp" symposium neer te zetten. Een mooi moment om de scherpheid die in deze vergadering wordt gevoeld ook neer te zetten in dat symposium: "Hoe heeft het zover kunnen komen? Waar komen we vandaan". We zouden dan ook journalisten kunnen uitnodigen om het ook zo scherp neer te zetten. Deze toezegging wordt met luid applaus ondersteund.

Dennis geeft aan dat het bestuur inderdaad heeft gevraagd om bij het symposium aandacht te hebben voor reflectie naar het verleden. "Misschien dan toch maar naar de kroketten toe?"

8. Sluiting

"Misschien dan toch maar naar de kroketten toe?"

Jurjen dankt nogmaals de aanwezigen voor hun inbreng. "We hebben echt naar jullie geluisterd" Daarvoor was ook het laatste deel van de vergadering. Hij wil Bert nog expliciet bedanken voor zijn inbreng. En hij sluit de vergadering.

¹ "Zo hadden we het niet bedoeld", de tragedie achter de toeslagenaffaire

² Wordt indien mogelijk op de VHM website geplaatst

³ Bellingcat is een burger-onderzoeksjournalistiek netwerk dat is gespecialiseerd in factchecken en het uitvoeren van Open Source Intelligence (OSINT). Het maakt daarbij onder andere gebruik van online bronnen, zoals sociale media en open data.

⁴ Wet Open Overheid (WOO) verplicht alle bestuursorganen bepaalde informatie actief openbaar te gaan maken

Seniorenendag VHMF

vrijdag 2 september 2022

Op vrijdag 2 september 2022 vond de VHMF-Seniorenendag plaats. De dag begon en eindigde in Leerdam van waaruit de leden met het passagiersschip De Kroon van rederij Leerdam een vaartocht hebben gemaakt over de Linge, de langste rivier van Nederland. Na afloop heeft een deel van het gezelschap een bezoek gebracht aan de nabijgelegen glasblazerij. Erg creatief (en warm) werk! Namens de VHMF was de organisatie in handen van Paul Tekstra en Frans de Groot.

Een lid van de VHMF staat nooit alleen

Word nu lid

en maak gebruik van alle voordelen van het lidmaatschap!

- Gratis toegang tot regionale bijeenkomsten
- Gratis toegang tot het VHMF-symposium
- Gratis ondersteuning van de VHMF-advocaat bij arbeidsconflicten
- En nog veel meer

Meteen lid worden? Meld je aan via vhmf.nl/lid

Heb je nog vragen, neem dan contact op met ledenadministratie@vhmf.nl of bezoek onze site vhmf.nl

VHMF

Belastingdienst, quo vadis¹?

In april 2022 is er tijdens de jaarvergadering een oproep gedaan door Bert Pentinga om aan de slag te gaan met de grote zorgen binnen de Belastingdienst. Dat heeft geresulteerd in een oproep in de nieuwsbrief van de VHMf in mei 2022. Zeven mensen hebben aan deze oproep gehoor gegeven en ondertussen zijn we twee keer (digitaal) bijeen geweest.

We willen graag op persoonlijke titel in een aantal artikelen in Informatief onze beelden delen over de ontwikkelingen bij de Belastingdienst. Artikelen van zo'n twee a drie pagina's met de nadrukkelijke uitnodiging aan jou als lezer van Informatief om te reageren op de inhoud. Het doel is een dialoog op gang te brengen over de huidige stand van zaken, een blik te werpen op hetgeen achter ons ligt, maar vooral ook te kijken hoe we met een positieve blik richting de toekomst verder kunnen.

Mogelijke thema's: de stilte aan de top; angst voor de algemene verordening gegevensbescherming; de noodzaak van belastingherziening; transparantie, controle en de

afwezigheid ervan; de fraudesignaleringsvoorziening enzovoort. Bert Pentinga heeft als eerste een artikel geschreven.

Ons doel is binnen de VHMf ruimte te geven aan de dialoog – over deze artikelen én over andere zaken die onze leden bezig houden. Dat kan door richting de redactie te reageren op de inhoud van een artikel, maar natuurlijk ook door zelf jouw ideeën op papier te zetten voor publicatie in een volgende Informatief.

Wilma Kamminga, Nicole Otten, Bert Pentinga, Henk Moser, Michel van Kerkhof en Thijs Hellegers

E 31

Quo Vadis?

A 15

Op weg naar een betere Belastingdienst!

door Bert Pentinga

Heffen en innen van belastingen en het herverdelen van opbrengsten zijn een kerntaak van de overheid. De Belastingdienst (met inbegrip van de inmiddels losgekoppelde onderdelen Toeslagen en Douane) voert deze taken uit.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw plaatste de Belastingdienst vacatures voor belastinginspecteurs en accountants met als wervende tekst *Werk waar je trots op bent!* In die tijd was de Nederlandse Belastingdienst een voorbeeld voor veel landen in de wereld. Hoe anders is het nu. De Belastingdienst is voortdurend negatief in het nieuws. Het vertrouwen van de burger in de Belastingdienst is ernstig aangetast.

Waar ging het fout? Er zijn een heleboel oorzaken aan te wijzen. In het begin van de jaren 2000 wilde de politiek een toeslagenstelsel invoeren. Toeslagen moesten snel worden uitgekeerd en achteraf moest worden beoordeeld of dit juist was. Het toeslagenstelsel moest worden uitgevoerd door de Belastingdienst. De Belastingdienst had inhoudelijke bezwaren en zag grote risico's. De politiek gebruikte haar macht om de invoering door te drukken. Als uitvoeringsorganisatie had de Belastingdienst maar te doen wat haar werd opgedragen.

Het stelsel van toeslagen is voor veel burgers te ingewikkeld en extreem fraudegevoelig. Dit stelsel moest in de praktijk wel tot problemen leiden.

De Bulgarenfraude leidde ertoe dat de politiek eiste dat de Belastingdienst krachtige maatregelen zou nemen om fraude met toeslagen tegen te gaan. In een debat op 14 mei 2013 stelde de staatssecretaris dat "de goeden onder de kwaden zullen lijden". Dit was een moreel dieptepunt in de Tweede Kamer en een omslagpunt in het handelen van de Belastingdienst.

Eén van de acties van de Belastingdienst was de invoering van de één-bankrekeningnummer-maatregel. In 2013 heeft de staatssecretaris van Financiën de invoeringspe-

riode van deze maatregel ingekort van 25 naar zeven maanden. Daarmee kreeg de Belastingdienst te weinig tijd om deze maatregel zorgvuldig in te voeren. Beginselen van rechtvaardige belastingheffing, rechtsstatelijkheid, beginselen van behoorlijk bestuur raakten uit beeld. Als een aanvrager niet op een brief reageerde zette de Belastingdienst toeslagen stop en werden eerder verstrekte toeslagen teruggevorderd. Ook ging de Belastingdienst extra aandacht besteden aan aanvragers van toeslagen met een andere nationaliteit dan de Nederlandse. Dat wordt nu gezien als verboden discriminatie.

Het onbehoorlijke en juridisch onjuiste optreden van de Belastingdienst jegens toe-slaggerechtigden heeft duizenden toeslaggerechtigde ouders in zeer grote problemen gebracht. Het Centraal bureau voor de statistiek (CBS) heeft de achtergrond onderzocht van gedupeerde toeslagouders. Volgens het CBS heeft circa 70% van de gedupeerde toeslagouders een migratieachtergrond. In de helft van het aantal gevallen gaat het om alleenstaande ouders. Twee derde van de getroffen toeslagouders had al schulden voordat de Belastingdienst aanklopte met terugvorderingen van uitgekeerde toeslagen. Meer onderzoek naar de achtergrond van getroffen toeslagouders is zinvol. Onder druk van de politiek is een hersteloperatie van ongekende omvang gestart, de Catshuisregeling. Ook hier gaat weer veel mis. Zie de publicatie van Jesse Frederik over de praktijk bij de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT).

Wat zou er moeten gebeuren om het vertrouwen in de Belastingdienst te herstellen?

Belastingheffing is ingewikkeld. Bij iedere beleidsbeslissing van het kabinet moeten fiscale gevolgen worden meegewogen. Daarvoor is het nodig dat er een minister van Fiscale zaken met inhoudelijke deskundigheid komt. Hij of zij kan in de wekelijkse ministerraad met gezag spreken over fiscale aspecten van onderwerpen op de agenda. De huidige staatssecretaris Marnix van Rij heeft kennis van zaken en zou een uitstekende minister van Fiscale zaken kunnen zijn.

De directeur-generaal (DG) moet een fiscaal deskundige met een sterk profiel zijn. Hij of zij moet in staat zijn om met gezag tegenspel te bieden aan de minister of staatssecretaris. Ook moet hij een rol kunnen spelen in het publieke debat. Het huidige rouleersysteem voor topambtenaren van de Algemene Bestuursdienst voldoet niet.

Het is medewerkers van de Belastingdienst inclusief het topmanagement uitdrukkelijk verboden te spreken met Kamerleden en met de pers. Dit wordt wel de oekaze Kok genoemd. De oekaze Kok moet van tafel.

Geheimhoudingsplicht en privacywetgeving leiden er toe dat de Belastingdienst zich niet kan verweren tegen onjuiste beschuldigingen. In de journalistiek is er dan geen inhoudelijk hoor- en wederhoor mogelijk. Moeten geheimhoudingsplicht en privacy vervallen op het moment dat een burger de publiciteit zoekt?

De Belastingdienst is een uitvoeringsorganisatie. Keuzes worden gemaakt door de politiek. Het topmanagement van de Belastingdienst moet in dit spanningsveld een krachtiger positie kiezen. Als de politiek keuzes maakt die juridisch of praktisch niet verantwoord zijn moet het topmanagement van de Belastingdienst publiekelijk reageren. Ambtelijke adviezen moeten vóór politieke besluitvorming actief openbaar worden gemaakt. Dit past in de wens tot meer openheid. Toch gebeurt het niet.

De Belastingdienst moet opener en transparanter worden. Zo moet de Belastingdienst uitleggen hoe zij het selectiebeleid ten aanzien van de controle op aangiften vorm geeft (1% steekproef). Selecteren is het maken van onderscheid. Wanneer is hier sprake van verboden discriminatie?

De Belastingdienst moet zich inzetten voor een rechtvaardige belastingheffing. Daarbij moet de Belastingdienst naast voor efficiency oog hebben voor de beginselen van behoorlijk bestuur. Verlies van vertrouwen in de Belastingdienst tast de samenleving aan.

De Belastingdienst was een juridisch georiënteerde rechtshandhavingsorganisatie die werd aangestuurd door fiscaal deskundigen. Dat is niet meer het geval. De macht ligt nu bij de productiebazen voor wie voortgang en opbrengsten het belangrijkste lijken. Zij representeren het bedrijfsmatige management denken (lean). Veel (top)managers beschikken niet of over weinig juridische en fiscale kennis. Zij hebben te weinig oog (gehad) voor juridische aspecten als beginselen van behoorlijk bestuur. Ik zie dat als een risico. Kan een niet fiscaal geschoolde manager effectief leiding geven aan een team van fiscale deskundigen? Is er voldoende communicatie tussen managers en fiscale deskundigen?

Er is een grote afstand ontstaan tussen het topmanagement en fiscaal deskundige medewerkers. Veel medewerkers hebben het vertrouwen in het (top)management verloren. Zij voelen zich niet gesteund door het management. Managers en fiscaal deskundige medewerkers lijken een andere taal te spreken.

De strafrechtelijke aangifte namens de staatssecretaris door topambtenaren van het Ministerie van Financiën was een dieptepunt. De topambtenaren hadden het verzoek of de opdracht van de staatssecretaris moeten weigeren.

In de media is het beeld ontstaan dat de Belastingdienst en haar medewerkers niet deugen. Er is geen tegengeluid. De directeur-generaal mengt zich niet in het publieke debat. Hij is van mening dat op dit moment een genuanceerde

benadering niet mogelijk is. Dit heeft er toe geleid dat de negatieve beeldvorming een eigen zichzelf versterkende dynamiek heeft gekregen. Die dynamiek is nog versterkt doordat de politiek heeft erkend dat bij de Belastingdienst sprake is van institutioneel racisme. Institutioneel racisme is een sociologische term. Het betekent dat processen, beleid en (geschreven en ongeschreven) regels van instituten leiden tot ongelijke behandeling van mensen met verschillende afkomst, huidskleur of religie. Het is een kwalificatie van bepaalde gedragingen. Niet is aangeduid bij welke gedragingen van de Belastingdienst sprake is of was van institutioneel racisme. Net als bij de strafrechtelijke aangifte is sprake van een vaag verwijt. Daar kan niemand iets mee. Het topmanagement moet zelfreflectie tonen. Het topmanagement moet aangeven wat de Belastingdienst concreet verkeerd heeft gedaan én wat er is gebeurd om dat voor de toekomst te veranderen.

Politiek

Veel van de problemen bij de Belastingdienst zijn veroorzaakt door slechte en zelfs onbehoorlijke wetgeving. Dit speelt niet alleen bij de toeslagenaffaire. Je ziet het bijvoorbeeld ook bij de behandeling van inkomsten uit vermogen in box 3 en de renteregeling. Ook de politiek toont geen zelfreflectie en verwacht dat de Belastingdienst de problemen wel zal oplossen. Veel van de capaciteit bij de Belastingdienst wordt gebruikt voor het oplossen van fouten uit het verleden (toeslagen, box 3).

De politiek is verantwoordelijk voor een goed functionerende Belastingdienst. Voortdurende kritiek zonder oplossingen draagt daar niet aan bij.

De politiek belooft al jaren om meer aandacht te schenken aan uitvoeringsaspecten. Toch gebeurt dat steeds opnieuw niet of niet voldoende. Dat kan zo niet langer. Licht hier een rol voor de Inspecteur-Generaal bij de nieuwe Inspectie belastingen, toeslagen en douane?

Het huidige belastingstelsel voldoet niet meer. Opnieuw is het belastingstelsel te ingewikkeld geworden. De politiek schuift belastingherziening voortdurend voor zich uit. Het belastingstelsel wordt door grote groepen in de samenleving als onrechtvaardig ervaren. Het gaat daarbij met name om het verschil in fiscale behandeling tussen inkomsten uit arbeid en inkomsten uit vermogen. Opnieuw is een grote belastingherziening nodig.

Er gaat veel goed bij de Belastingdienst.

De Belastingdienst levert bijzondere prestaties. Denk aan de voorgevulde aangifte inkomstenbelasting. Burgers vinden dat vanzelfsprekend. Medewerkers proberen hun werk zo goed mogelijk te doen. Ieder jaar worden miljoenen aanslagen opgelegd en miljoenen toeslagen uitgekeerd. Meestal gaat het goed. Dat kan alleen maar dankzij een verdoorgewoende automatisering. Er gaan ook zaken niet goed. De beeldvorming wordt bepaald door dat wat niet goed gaat.

September 2022, Bert Pentinga (post-actief lid van de VHMf)

Symposium VHMF

Data: Goud of fout?

door Wilma van Hoeflaken

Welke mogelijkheden biedt Artificial Intelligence? En hoe ga je daar verstandig mee om? Deze vragen stonden centraal op het jaarlijkse VHMF-symposium op 21 april 2022 in de Utrechtse jaarbeurs.

Nadat corona maar liefst drie keer roet in het eten had gegooid, kon VHMF-voorzitter Jurjen Glazenburg eindelijk weer een 'echt' symposium openen. Zo'n 250 mensen namen deel aan het symposium. Dat is beduidend minder dan in voorgaande jaren. Grote 'live' bijeenkomsten bezoeken is nog niet voor iedereen vanzelfsprekend. Glazenburg heet de aanwezigen welkom en geeft het woord aan dagvoorzitter Hans Gribnau. Gribnau is hoogleraar methodologie van het belastingrecht aan Tilburg University en bijzonder hoogleraar kwaliteit van de fiscale regelgeving aan de Universiteit Leiden. 'Fijn dat u er weer bent', zegt Gribnau. Hij verwijst naar het vorige VHMF-symposium, de online bijeenkomst op 10 juni 2021, waar een antwoord werd gezocht op de vraag: hoe kunnen we weer de beste Belastingdienst voor Nederland worden? 'Dat zou u zeker nog een keer moeten bekijken', adviseert hij.

425 jaar Douane

De eerste spreker is Frank Heijmann, hoofd Handelsrelaties bij de Douane. Heijmann laat een filmpje zien ter gelegenheid van het 425-jarig jubileum van de Douane. De Douane ging van start op 14 juni 1597, tijdens de 80-jarige oorlog, en is daarmee de oudste civiele rijksdienst van Nederland. Ruim 4 eeuwen later staat de Nederlandse Douane bekend als een van de meest efficiënte en toonaangevende douanes ter wereld. Het filmpje toont historische beelden en maakt duidelijk hoe het werk van de Douane veranderd is. 'We werken aan een eerlijke en sterke economie en een veilig Nederland en Europa', aldus de voice over. 'Ook al hebben we een lange geschiedenis, we blijven veranderen en verbeteren om zo in te spelen op een wereld die steeds internationaler wordt.'

Heijmann vertelt dat de Douane veel jonge instroom heeft. Sinds 2017 groeide het aantal medewerkers van 4600 naar bijna 6000. Heijmann legt uit dat de Douane inmiddels een zelfstandig directoraat-generaal vormt onder het Ministerie van Financiën. Naast de toename door de Brexit werken veel van de nieuwe medewerkers in de ondersteuning en bedrijfsvoering. 'Het aantal handjes dat het werk

VERENIGING VAN HOGERE AMBTEAREN BIJ HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

Symposium VHMF

Data: Goud of Fout?

Groen-Blauwe ontwikkelingen

ARTIFICIAL INTELLIGENCE
DOUANE
DATA
BELASTINGDIENST
ETHIEK

Donderdag 18 november 2021
zaal Progress Jaarbeurs Utrecht

doet is, behalve de Brexit-medewerkers, niet veranderd', aldus Heijmann. 'Wel ging de gemiddelde leeftijd fors naar beneden, van 56 jaar naar ongeveer 39 of 40 jaar.'

Kostendekkend

Heijmann gaat in op de manier waarop de Douane kijkt naar de wereld en hoe de Douane omgaat met informatie. Douane heft en int nog steeds, voor Nederland en voor de Europese schatkist. Van het geld dat de Douane int aan douanerechten voor de Europese schatkist mag de Douane 25% zelf houden. 'Op dit moment is dat nog kostendekkend', aldus Heijmann. Hij vertelt dat bijdragen aan veiligheid tegenwoordig de belangrijkste taak is van de Douane. 'Bescherming van de samenleving, het weren van bommen en granaten.' Na 9/11 kreeg de Douane deze veiligheidstaken erbij. Sindsdien zijn ook data belangrijk.

'We krijgen voorinformatie', zegt Heijmann. Voordat bijvoorbeeld een schip vertrekt uit een Chinese haven of een vliegtuig vanaf een New Yorks vliegveld ontvangt de Douane hierover al informatie. 'Informatie is los gaan reizen van de goederen', stelt hij. 'Sindsdien focussen wij ons meer op die informatie.' Andere taken van de Douane zijn bijvoorbeeld belastingheffing ten behoeve van de handel, namelijk de antidumpingheffing die moet voorkomen dat bijvoorbeeld de Europese markt schade wordt berokkend door importen tegen te lage prijzen uit derde landen. Daarnaast handhaaft de Douane nog zo'n 200 andere wetten en voorschriften, meestal in samenwerking met andere diensten, zoals de Belastingdienst en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, maar ook met de industrie. Zo draagt de Douane bij aan de bescherming van de samenleving en aan de bestrijding van oneerlijke concurrentie.

Heijmann schetst het spanningsveld waarin de Douane verkeert. Als onderdeel van de Europese Unie heeft de Douane te maken met 27 verschillende culturen en organisatiestructuren. Door de geografische ligging van Nederland wordt een derde van de Europese grensoverschrijdende goederen verwerkt in Nederland. 'Dus we moeten efficiënt werken. Je kunt niet blijven opschalen, zodat het aantal mensen gelijke tred houdt met het volume.'

Graadmeter

De prestaties van de Douane zijn volgens Heijmann een graadmeter voor het logistieke succes van een land. 'Dat betekent dat de Douane continu in een spagaat zit.' Enerzijds moet de Douane controleren en bijdragen aan veiligheid en fiscaliteit, maar ook continu rekening houden met de belangen van de internationale handel. 'Zo staat het ook in de wet, de Douane draagt bij aan concurrentieversterking. De Douane moet dus continu kijken naar de belangen van de handel. Volgens Heijmann moet de Douane snel, efficiënt en voorspelbaar werken. 'Niets is zo erg in de logistieke keten als onvoorspelbaarheid. Dan raakt de handel verstoord.' Hij vervolgt: 'Als we luisteren naar de burgemeester van een grote havenstad die zegt dat je alle containers zou moeten scannen om drugs buiten het land te houden, dan haalt je duizenden keren containers door scanners, veroorzaakt je duizenden keren oponthoud en duizenden keren is er niets aan de hand. Het is niet nodig om alles door scannen te controleren en het kan ook niet.' Hij vertelt dat de Douane in 2007 met 4,5 miljoen directe IT-transacties te maken had en in 2023 naar verwachting met 1,4 miljard. Hij maakt een vergelijking met de reken capaciteit van de Belastingdienst in Apeldoorn. 'De Douane heeft 10 of 12% van het budget, maar 90% van de rekenkracht, dat is gigantisch.' Volgens Heijmann heeft de Douane te maken met grote uitdagingen. 'Dan heb je het over informatie, over data. Wij zoeken naar een speld in een hooiberg van goederen uit de hele wereld, die ons via land, zee en lucht bereiken. Je kunt niet alles controleren.'

Risicogericht

De Douane werkt risicogericht, legt hij uit. Wat is dat. 'We stellen alles onder toezicht, maar kijken telkens welk instrument het beste is om een bepaalde controle te doen. Dat doen we allemaal op basis van informatie.' Daarbij

Dagvoorzitter Hans Gribnau

probeert de Douane de informatiestroom en goederenstroom apart te behandelen. De Douane maakt gebruik van het feit dat de informatie eerder komt en de goederen later. 'Wij analyseren de informatie', zegt Heijmann. 'Als de goederen er eenmaal zijn, kunnen we ze vrijgeven en alleen ingrijpen waar het nodig is. Het is dus niet zo dat een schip moet wachten totdat duidelijk is wat de Douane van plan is.' De Douane doet dit door de 'grote hooiberg' te splitsen in drie kleine hooibergen. De ene bestaat uit betrouwbare bedrijven. Deze erkenning is volgens hem wettelijk vastgelegd. Het zijn bedrijven met een hoog niveau van compliance. Hun systemen en bedrijfsvoering zitten zodanig in elkaar dat ze het zelf melden als er iets mis is. Farmaceutische bedrijven zijn daar een voorbeeld van. 'Bedrijven in de farmaceutische industrie stellen hoge eisen aan elkaar en aan de leveranciers. Daaraan moeten ze voldoen, anders raken ze klanten kwijt. Daar kunnen wij goed op meeliften.' Dit is de groene stroom.

Een andere 'hooiberg' bestaat uit bedrijven waarvan gegevens van de bron beschikbaar zijn, bijvoorbeeld een platform dat informatie geeft over wat via dat platform verkocht is. Of bijvoorbeeld containers uit de VS die al door de Amerikaanse Douane gecontroleerd zijn voordat ze naar Nederland komen. 'Die controleren wij niet.' Dit is de gele stroom, die aan de bron wordt gecontroleerd.

De derde 'hooiberg' vormt een onbekende stroom. Daar moet de Douane interveniëren en traditioneel controleren. Daarom doet de Douane er alles aan om ervoor te zorgen dat deze 'hooiberg' zo klein mogelijk is. 'Je moet het slim regelen. De Douane is een informatiedreven organisatie.'

Autodetectie

Heijmann vertelt dat de Douane technologische ontwikkelingen op de voet volgt. Autodetectie van goederen is er een

De eerste spreker is Frank Heijman

van. Containers gaan door een scan en analisten bestuderen de x-raybeelden op een scherm om te bepalen wat er in de container zit. Heijmann laat een filmpje zien, waarin Ruud Boessen, senior beleidsadviseur en datascientist bij het Landelijk Kantoor Douane in Rotterdam, vertelt over de volgende stap: beeldherkenningstechnologie. Boessen:

'Toezicht moet slimmer en gebruik van data speelt een grote rol.' Beeldherkenningstechnologie – gebaseerd op algoritmen – kan ingezet worden om ladingen te herkennen en risico's te detecteren en kan ook dienst doen naast contra-informatie uit gegevens uit de aangifte. Ook de route – de herkomst van een container – kan een indicatie zijn om een selectie te doen. De eerste proeven met beeldherkenning zijn gedaan en inmiddels worden de eerste stappen gezet om deze technologie operationeel te maken. De Douane werkt hierbij nauw samen met scanleveranciers, andere overheidsorganisaties en buitenlandse douaneorganisaties.

Ook is de Douane al ver gevorderd in experimenten met drones. 'Defensie komt bij ons kijken hoe we dat doen', zegt Heijmann. De volgende stap is autodetectie van data. Het streven is dat de Douane de aangifte van bedrijven geautomatiseerd kan vergelijken. De Douane is in gesprek met bedrijven over het vrijwillig aanleveren van data. 'Bedrijven vragen: what's in it for me? Als zij vrijwillig data leveren, kunnen wij hen faciliteren en het makkelijker maken.' Ook wordt er gewerkt aan automatische reukherkenning en substantieherkenning.

Heijmann: 'Het is een datawereld die enorm in beweging is. En het is ook een gevecht. We hebben te maken met de legacy van onze aangiftesystemen, met stijgende aantallen en met Europese verplichtingen. Je hebt wel de ruime en

capaciteit nodig. Het is niet eens het geld, maar waar haal je de mensen vandaan? We willen aantrekkelijk zijn voor de arbeidsmarkt.'

Om nog eens aan te geven hoe sterk de goederenstroom toeneemt, vertelt hij dat er in 2018 25 miljoen pakketjes uit Europese landen Nederland binnenkwamen en in 2021 375 miljoen – in coronatijd kropen mensen achter de computer en bestelden van alles en nog wat online.

AVG

Vanuit de zaal vraagt iemand die deel uitmaakt van een Trafi-team (Team Research Analyse Fiscale/Financiële Informatie) van de Belastingdienst hoe de Douane omgaat met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Volgens hem vormt de AVG voor de Belastingdienst vaak een barrière. 'Speelt dat bij jullie niet?'

Heijmann: 'We hebben enorm geluk dat we te maken hebben met het Douanewetboek van de Unie. Daarin staat dat wij mogen selecteren op marktdeelnemers. Wat ook meespeelt is dat wij selecteren op goederen. Dat is een andere context.' Hij voegt eraan toe: 'Verder is het zo dat je je aan de voorkant overal door kunt laten belemmeren, maar je kunt ook experimenteren. Je moet je niet laten weerhouden. Ik lees de AVG soms anders dan AVG-puristen.' Lachend: 'Dat noemen we een pleitbaar standpunt.'

Iemand van de Belastingdienst zegt: 'I'm just a jealous guy. Wat jullie mogen is bij ons allemaal stukgeslagen. Wij zien zaken waarop we niet mogen acteren omdat het persoonsgegevens zijn. Jullie blijven innoveren, bij ons is dat anders.' Heijmann: 'Het primaat van de selectie is goederengerelateerd. Dat is een verschil. We schuren soms dicht tegen de politiewet aan, zeker bij zaken die gerelateerd zijn aan

veiligheid. Daardoor hebben we meer mogelijkheden. Maar het is ook: hoe ver durf je te gaan?’

Moree zegt: ‘Vennootschappen vallen bij ons ook onder de AVG. Jij googelt, wij mogen niet googelen.’

Dagvoorzitter Gribnau wijst erop dat de Douane ook stevig de wetgeving probeert te beïnvloeden, een punt dat Heijmann eerder op het symposium al benadrukte. Heijmann beaamt dat. ‘Op nationaal en Europees niveau.’

Vierde Industriële Revolutie

Gribnau kondigt de volgende spreker aan, ‘uw collega en mijn collega Arthur van der Linden’. Van der Linden is specialistisch adviseur Tax & Technology bij de Belastingdienst (CD/VT) en docent/coördinator Tax & Technology aan Tilburg University. Van der Linden ontving twee jaar geleden uit handen van professor Leo Stevens de Stevensprijs, een prijs die Wolters Kluwer jaarlijks uitreikt aan een jonge auteur die complexe fiscale materie eenvoudig weet te verwoorden. Van der Linden geeft een introductie in Tax & Technology. Hij begint met het sprookje van Goudlokje, Goldilock. Zij treft in het huisje van een berenfamilie drie borden pap aan. De pap in het ene bord is e warm, in het andere te koud en in het derde precies goed. ‘Dat is Goldilock’s Law: eet de pap niet te heet, niet te koud maar precies ertussen in’, zegt Van der Linden. Hij stelt dat in de wereld van Artificial Intelligence (AI) ook een Goldilock’s Law nodig is.

‘We slaan door in de mogelijkheden aan de ene kant en aan de andere kant wordt het potentieel niet benut en zeggen mensen dat AI niets voor ons kan betekenen.’

Van der Linden zegt dat we ons volgens Klaus Schwab, oprichter en directeur van het World Economic Forum, bevinden in de vierde Industriële Revolutie. De eerste Industriële Revolutie ging over de uitvinding van de stoommachine, die dingen in beweging kon zetten en mechanische productie mogelijk maakte. De tweede Industriële Revolutie werd veroorzaakt door de uitvinding van de elektriciteit, die massaproductie mogelijk maakte. De derde Industriële Revolutie, halverwege de 20e eeuw, betrof het converteren van informatie. Internet ontstond, er kwamen computers en programmeertalen. Van der Linden: ‘Ook voor de vierde Industriële Revolutie geldt dat het gaat om converteren van informatie en daaruit weer informatie halen, op zo’n schaal dat we dat zelf niet meer kunnen.’ Dat heeft te maken met een enorme beschikbaarheid van data. Volgens Van der Linden zijn er volgens onderzoek in 2016 evenveel data gegenereerd als in de hele geschiedenis van de mensheid bij elkaar tot 2015 en waarschijnlijk gaat de datapositie de komende tijd nog wel een paar keer verdubbelen. Ook de toegenomen rekenkracht is een belangrijke factor. Daarmee kunnen data efficiënter en sneller omgezet worden. Een derde factor is het verbeteren van de analysetechniek. ‘Met name in deep learning. Dat maakt de ontwikkelingen mogelijk bij de Douane, waarover we zojuist hoorden.’

Algoritmen

‘Een algoritme is een set aan instructies om een input geautomatiseerd om te zetten in een output’, zegt Van der Linden. Hij noemt als voorbeeld een cakerecept. Er zijn

ingrediënten, zoals boter en bloem, er is een set aan instructies, zoals zet het beslag in een cakevorm in de oven, en de output is een cake. ‘Vertaald naar de fiscaliteit: iemand geeft aan wat zijn loon is, wij zien dat het loon dat de werkgever opgeeft afwijkt van loon dat deze persoon aangeeft, de output is een uitworp vanwege risico op loon. Dat is een algoritme, niet meer dan dat.’ Van der Linden legt uit dat een algoritme geen AI is, maar dat AI wel gebruikmaakt van algoritmen.

Er zijn twee types algoritmen, domme en slimme, stelt hij. Domme algoritmen zijn niet zelflerend en slimme wel. ‘Tussen die twee is een wezenlijk verschil. Zet de verwarming aan als het kouder is dan 19 graden, is een domme. Een dom algoritme kan omgaan met niet eerder geobserveerde situaties. Als het min 30 wordt werkt het algoritme ook. Maar je moet hem wel daarop geprogrammeerd hebben. Bij slimme algoritmen moet je denken aan machine learning en deep learning, dat zijn algoritmen die leren van verbanden in een dataset.’ Als voorbeeld noemt hij een app die een plant kan herkennen en kan aangeven hoe vaak de plant water nodig heeft. Dit doet hij doordat er foto’s van honderden planten ingevoerd zijn die door mensen geclasificeerd zijn. Maar als er een nieuwe plant is, bijvoorbeeld een kruising tussen twee planten, kan de app deze plant niet classificeren.

Een algoritme kan heel intelligent overkomen, hetgeen de Algemene Rekenkamer ook constateerde in het rapport Aandacht voor algoritmes. ‘Maar het heeft niets met intelligentie te maken. Kunstmatige intelligentie is volgens Andrew Moore de wetenschap en techniek om computers zo te laten functioneren waarvan wij tot voor kort dachten dat er menselijke intelligentie voor nodig was. Wij dachten dat je menselijke intelligentie nodig had om te schaken, maar met ‘als dit, dan dat- constructies’ kan het ook. Met andere woorden: voor schaken is niet per se menselijke intelligentie vereist, waardoor tegenwoordig niet iedereen een schaakcomputer nog als vorm van kunstmatige intelligentie classificeert.

Er zijn echter meerdere definities van kunstmatige intelligentie. Dat heeft ook te maken met het feit dat er verschillende definities van intelligentie zijn. ‘Maar de definitie van AI binnen de AI-richtlijn die nu in Brussel wordt voorbereid komt sterk overeen met de definitie van Andrew Moore. Het identificeren van die plant is een vorm van kunstmatige intelligentie, want wij dachten tot voor kort dat je daarvoor menselijke intelligentie nodig had.’

Volgens Van der Linden is er sterke en zwakke AI. Hij vindt dat geen juiste term, want het zegt niets over de performance, maar over de toepasbaarheid. Zelf geeft hij de voorkeur aan de begrippen general en narrow. General staat voor kunnen opereren zoals een mens en de opgedane kennis en kunde toepassen in verschillende domeinen. Stel dat je op jonge leeftijd hebt leren fietsen, geeft Van der Linden als voorbeeld. Dan leer je deel te nemen aan het verkeer. Later schaf je een scooter aan. Wat je als fietser hebt geleerd pas je ook gedeeltelijk toe als je scooter rijdt. Als scooterrijder ben je gewend aan rijden met een gemotoriseerd voertuig. Die kennis kun je deels ook weer gebruiken om motor te rijden. Als motorrijder doe je ervaring op met snelwegen. Dan heb je iets geleerd wat je ook kunt

toepassen bij autorijden. 'Zo leren we in het dagelijks leven en passen we dat in allerlei contexten toe.' Volgens Van der Linden bestaat dit soort general AI nog niet. Wel zijn er veel mensen bezig met narrow AI. Dat is gericht op één taak, zoals schaken of Alpha Go, dingen die de computer vaak beter kan dan de mens. 'Zelfrijdende auto's hadden we allang moeten hebben, maar we hebben ze niet', zegt Van der Linden. Auto's komen in zoveel uiteenlopende situaties terecht dat trainingssituaties hierin niet volledig kunnen voorzien.

Grondrechten

Bij AI moet je het niet hebben over het automatiseren van banen, maar het automatiseren van taken, stelt Van der Linden. Welke technologie, welke vorm van AI moet een organisatie daarvoor inzetten? Van der Linden: 'De eerste vraag is: wat kan de technologie voor jou betekenen?' AI kan bijvoorbeeld geen rechtspraak voorspellen. Rechtspraak is in beweging, dus het is niet automatisch zo dat wat in het verleden gebeurde ook in de toekomst gebeurt. Rechtspraak voorspellen binnen een principle based systeem is bovendien lastig. Met een rule based systeem zou het makkelijker zijn, want dat is minder aan verandering onderhevig en is stringenter.

De tweede vraag betreft bedrijfstechnisch onderzoek: wat is waardevol voor mijn business? 'Dat is voor de Belastingdienst heel anders dan voor de Douane', stelt Van der Linden. Is dat verhogen van efficiëntie? Van opbrengst? Of is dat wat anders? 'Voor het antwoord zou ik kijken in het Jaarplan en de toezichtstrategie van de Belastingdienst. Daar staat wat waardevol is, want daar staat wat je wilt bereiken.'

De derde vraag is: mag dit juridisch en is het ethisch verantwoord? Volgens Van der Linden is ook het antwoord op deze vraag voor de Douane anders dan voor de Belastingdienst. Hij geeft aan dat de nadruk naar zijn idee te vaak ligt op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). 'Natuurlijk moeten we privacy serieus nemen, maar er ligt eerder te weinig nadruk op andere evenzeer fundamentele grondrechten en algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb). Daar zou Van der Linden meer focus op willen zien. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verbod op discriminatie, de plicht tot uitlegbaarheid van selectiebesluiten in het kader van een behoorlijk proces, het zorgvuldigheidsbeginsel en het bestuursrechtelijke verbod op vooringenomenheid. We hebben in de FSV-uitspraak van de Hoge Raad gezien: als de Belastingdienst grondrechten schendt, dan zou de rechter in bepaalde gevallen tot de slotsom kunnen komen dat de hele aanslag dan van tafel gaat, ook als na de selectie alles correct heeft plaatsgevonden.' 'Een van de kernkritieken uit het PwC-rapport is dat de Belastingdienst niet gedocumenteerd heeft waarom ze bepaalde dingen doet, dus waarom het waardevol is voor de business. Dat is een kernelement dat je ziet terugkomen in relatie tot de technologie.'

Bezwaarschriften

Hij gaat in op de vraag wat technologie voor de Belastingdienst kan betekenen. Wat kan er, wat mag er, wat is ethisch verantwoord? Als voorbeeld noemt hij een bezwaar-

Arthur van der Linden

schrift. Voordat het bij de inspecteur komt, wordt het door zeven mensen gelezen. Je kunt AI inzetten om te classificeren, dus te bepalen waar het bezwaarschrift over gaat, bijvoorbeeld over omzetbelasting of inkomstenbelasting. Het is de verwachting dat men met de huidige stand van de techniek bezwaarschriften op accurate wijze kan classificeren op onderwerp. Als het algoritme onjuist classificeert in dit voorbeeld, dan hoeft dat bovendien niet nadelig uit te pakken voor de burger, omdat de mens kan bijsturen. Maar als je geautomatiseerd uitspraak doet op bezwaar ligt het volgens Van der Linden anders. Hij stelt dat men op basis van de huidige stand van de technologie in de meeste gevallen geen geautomatiseerde uitspraak op bezwaar kan doen. De foutkans zal dan vele malen hoger liggen dan bij het classificeren van bezwaarschriften, simpelweg omdat uitspraak doen een veel complexere taak is. Ook kun je met de huidige stand van de technologie niet onderbouwen waarom je een bezwaar afwijst. Het wordt puur taalkundig vergeleken en niet op merites, waarbij het verleden wordt doorvertaald naar het heden. 'Je kunt niet zeggen: in 60% van de gevallen doen we het goed en bij de rest niet.'

Rechtspraak

Iemand in de zaal merkt op dat selecteren discrimineren is,

De vierde revolutie

Vierde voortzetting van de derde

Omzetten van data/informatie

want discrimineren staat gelijk aan onderscheid maken. 'Hoe kunnen we hiermee omgaan?' 'Juridisch gezien zijn onderscheid maken en discrimineren geen synoniemen'. Je mag bijvoorbeeld wel onderscheid maken, maar je moet dat objectief kunnen rechtvaardigen en er moet een redelijke verhouding zijn tussen het doel wat men nastreeft en het onderscheid zelf. Je zult bovendien altijd moeten documenteren waarom je dat onderscheid maakt. Dat hebben we niet gedaan en dat is een van de kernkritieken uit het PwC-rapport.' Hij verwijst naar de gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) die plaats moet vinden op basis van de AVG. 'Daar zit juist de actieve verantwoordingsplicht in. Leg uit wat je doet en waarom voordat je het doet. Denk daar vooraf over na.' Gribnau gaat in op het gelijkheidsbeginsel, maar wijst erop dat diverse zakelijke onderscheidingen wel zijn toegestaan.

Een stelling komt van professor Van den Herik, oud-hoogleraar informatica en recht aan de Universiteit Leiden en gaat over de vraag of computers in de toekomst kunnen recht spreken. De heer Van den Herik is daar optimistisch over, maar beluisterd bij Van der Linden een pessimistischere opvatting. Hoe kijkt Van der Linden aan tegen deze stelling? Van der Linden wijst erop dat er een groot verschil is tussen een gesloten omgeving en een open omgeving. Er kunnen

allerlei situaties beschreven worden waarin de Belastingdienst gelijk heeft en situaties waarin de burger gelijk heeft. Dan vergelijkt AI de nieuwe situatie met de eerder beschreven situaties. Met welke gevallen zijn de overeenkomsten het grootst? 'Maar het kan zijn dat er één feit is dat de zaak heel anders maakt. Het recht is daarnaast geen stilstaand gegeven. Je kunt vanuit één testdataset alle mogelijke observaties hebben, daarnaast kunnen de observaties 'verouderd' zijn.' Met de huidige stand van de techniek zou de computer dan recht spreken op basis van de mate van gelijkenis in taalgebruik met gevallen uit verleden, waarbij geen sprake is van een inhoudelijk oordeel.

Van den Herik zegt: 'U vindt een computer niet geschikt om beslissingen te nemen in een open omgeving. Wat is het prerogatief van de mens dat hij dat wel kan? Denk daar eens over na. Dat is de wetenschappelijke uitdaging van het moment.'

Een van de aanwezigen vraagt Van den Herik hoe een computer recht kan spreken over de menselijke maat. 'Dat is een van de problemen waar wij nu voor staan', aldus Van den Herik. 'Uw opmerking is volkomen terecht. Ik kan zeggen dat eraan gewerkt wordt.'

Digitale informatie

Na de pauze merkt dagvoorzitter Gribnau op dat alle

sprekers tijdens het symposium een A in hun voornaam hebben. 'Hier is een volstrekt onpartijdig niet-discriminerend algoritme aan het werk geweest.' De eerste spreker is professor Diana van Hout. Van Hout, bijzonder hoogleraar formeel belastingrecht aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en universitair hoofddocent aan Tilburg University, is op de dag zelf verhinderd. Haar bijdrage wordt in een filmpje vertoond. Van Hout zegt: 'Mijn eerste stelling is dat de bevoegdheid van belastingdienstambtenaren om digitale informatie te verzamelen een wettelijk kader moet krijgen.' Ze vertelt dat die gedachte bij haar op kwam toen een inspecteur Facebookberichten van een belastingplichtige gebruikte om aan te tonen dat er sprake was van een bron van inkomen, terwijl de belastingplichtige die berichten al verwijderd had. 'Ik dacht: hoe ver gaat dat? De mogelijkheden zijn bijna onbegrensd. Er is google maps, er zijn social media. En hangt het er vanaf om welke social media het gaat? Hoe ver ga je? Is het ook oké als de Belastingdienst een eigen account aanmaakt om toegang te krijgen tot social media.' Van Hout stelt dat de mogelijkheden in principe onbegrensd zijn. 'Ik vind dat daar wettelijke regels voor moeten komen.'

Gribnau vertelt dat Van Hout voorzitter geweest is van de Adviescommissie praktische rechtsbescherming in belastingzaken, die een rapport uitbracht over de menselijke maat. 'Zij ziet heel goed dat het formele recht een vehikel is om het materiële recht tot gelding te brengen, maar er is altijd een spanning tussen het belang van de rechtshandhaving en het element van de rechtsbescherming. Daar moet u als belastingdienstmedewerker een balans in zien te vinden. Moeten we hier het legaliteitsbeginsel van toepassing verklaren, een duidelijke wettelijke grondslag eisen? Biedt dit ook de belastingplichtige bescherming? Want de belastingplichtige kan de Belastingdienst erop aanspreken als hij vindt dat de Belastingdienst zijn bevoegdheden te buiten gaat. Wat vindt u? De Belastingdienst heeft zelf al een leidraad. Moet ook de wetgever in actie komen?' Iemand in de zaal merkt op: 'Dat wettelijke kader is er al. De AVG heeft al waarborgen en eisen ten aanzien van het verzamelen van persoonsgegevens. Bijvoorbeeld dat er een doelbinding is. En je moet ook aan dataminimalisatie doen; je mag niet meer informatie verzamelen dan nodig is.' Iemand anders zegt: 'De stelling gaat over digitale informatie. Maakt het iets uit of je informatie haalt uit de papieren krant of de digitale krant online? Dat zou geen verschil mogen maken. Het gaat erom dat je zorgvuldig, terughoudend en transparant omgaat met informatie. De herkomst is niet relevant.'

Er wordt gestemd. Er gaan rode en groene papiertjes omhoog. Naar schatting zo'n 70 procent van de aanwezigen stemt tegen de stelling en zo'n 30 procent voor.

Privacygevoelige informatie

'Het grote probleem zit in het feit dat we met name de inkomstenbelastingwetgeving erg afhankelijk gemaakt hebben van zeer privacygevoelige informatie', zegt Van Hout in het volgende filmfragment. Ze wijst op de gevaren van cybercrime, zoals in de VS en Bulgarije. Ze vraagt zich af of de materiële belastingwetten minder afhankelijk gemaakt moeten worden van persoonlijke omstandig-

heden. 'Nadenken over wat je wel of net gaat belasten, nadenken over het creëren van aftrekposten. Welke gegevens heb ik daarvoor nodig en wil ik die als overheid verzamelen? Je hebt een groot controleapparaat nodig om het te controleren en het grijpt diep in op de privacy van mensen. Je kunt het ook anders doen. Bijvoorbeeld zorgkosten uit de inkomstenbelasting halen en ze goedkoper maken. Want met alles wat je verzamelt over belastingplichtigen maak je je als overheid heel kwetsbaar.' Van Hout vertelt over de Bouwstenen-rapporten, waarin ondermeer onderzoek gedaan is naar aftrekposten. Daaruit blijkt dat van 104 tax incentives die er zijn, er maar acht effectief zijn. 'Waarom zou je dat in stand houden als je twijfels kunt hebben bij de efficiency ervan?'

Daarom is haar stelling: de belastingwetgeving moet veel minder afhankelijk worden van privacygevoelige informatie. Iemand in de zaal merkt op: 'Dat wordt lastig. Voor de inkomstenbelasting is het nodig iemands persoonlijke situatie te kennen.'

Gribnau reageert: 'Diana van Hout zegt dat je kunt defiscaliseren. Als je zorgkosten buiten de fiscaliteit houdt, hoef je die informatie niet te verzamelen.'

Iemand in de zaal stelt: 'De inkomstenbelasting gaat uit van het woonplaatsbeginsel. Als daar discussie over is, is er weinig privacy als je de jurisprudentie leest. Privacygevoelige informatie zit ingebakken in ons systeem.'

Gribnau oppert dat dit voor instrumentele regelingen

De bijdrage van de verhinderde Diana van Hout via het scherm

– regelingen om bepaald gedrag te ontmoedigen of te stimuleren – misschien anders ligt, temeer daar er daarvan maar een paar effectief blijken te zijn. ‘Mogelijk kan de Belastingdienst in een uitvoeringstoets vaker zeggen dat hij bepaalde regelingen en dus de daarvoor benodigde informatie niet in de systemen wil.’

Een van de deelnemers stelt voor om voorheffingen die tevens eindheffing zijn via platforms te regelen. ‘En misschien moeten we wel aan een basisinkomen gaan denken.’

Een overgrote meerderheid van de deelnemers aan het symposium stemt voor de stelling.

Transpanter

Er wordt een nieuw filmfragment van Van Hout vertoond. Zij zegt: ‘Als je kijkt naar de AVG en de wetgeving die er ligt, is het een puzzel. Wat wordt er verzameld, onder welke voorwaarden, wat wordt er uitgewisseld? Ik ben al lang bezig om dat uit te vogelen, maar het is heel ingewikkeld. Mijn stelling is: De Belastingdienst moet transparanter worden over wat ze verzamelt, wat ze daarmee doet en wat er uitgewisseld wordt. Als de Belastingdienst daar transparanter over is, zal het wantrouwen waarschijnlijk afnemen.’ Oud-directeur-generaal Joop van Lunteren, in de zaal aanwezig, zegt: ‘In de jaren ‘90 werd alle informatie die aan andere overheidsorganen was verstrekt in het jaarverslag opgenomen.’ Hij zegt ook: ‘Het merendeel van wat de

Belastingdienst verzamelt lees je in de aangifte. Het probleem doet zich met name voor bij contrainformatie. Daar kun je ook transparant over zijn.’

Iemand in de zaal zegt: ‘Ik vind dat wij in de verantwoording over de FSV-lijsten transparanter hadden kunnen zijn.’ Een ander zegt: ‘Wat daar fout ging, is dat stukken niet zijn vernietigd. We hadden moeten zeggen: dit hebben we verzameld, wat we gebruikt hebben komt als bewijsstuk bij de aangifte en de rest wordt vernietigd. Dan hadden we deze problematiek niet gehad. Niet alleen informatie over verzamelen is belangrijk, maar ook over weggooien.’

‘Wie is voor meer transparantie?’ vraagt Gribnau. Ongeveer tweederde blijkt daarvoor te zijn.

Geheimhoudingsplicht

Bram van der Sar, specialist formeel recht bij het team intensivering aanpak verhuuld vermogen, is de volgende spreker. Van der Sar is vorig jaar gepromoveerd op de geheimhoudingsplicht ex art 67 AWR en data. Hij zegt: ‘Ik beperk mij grotendeels tot art. 67 AWR omdat de geheimhoudingsbepaling van art. 12 van het Douanewetboek van de Unie niet helemaal één op één hiermee te vergelijken is.’ Hij deed onderzoek aan de hand van vijf elementen, namelijk de doelstellingen, de onderworpen subjecten, het object van de geheimhouding, de fiscale afbakening en de uitzonderingen en ontheffingen. ‘Een van de doelstellingen van geheimhouding is de privacy. Professor Van Hout pleit voor wetgeving die minder afhankelijk is van privacygevoelige gegevens. Ik ben dat in het licht van art 67 AWR met haar eens. Gegevens waarover we niet beschikken hoeven we niet geheim te houden en kunnen we ook niet delen met andere bestuursorganen’, zegt Van der Sar. De tweede doelstelling is meewerkbereidheid. ‘Het voorkomen dat gegevens niet aan de inspecteur worden verstrekt uit vrees dat die voor andere doeleinden worden gebruikt dan voor uitvoering van de belastingwet. Die onderbouwing is achterhaald, gezien de vele uitzonderingen’, stelt hij. ‘Wat mij betreft zou er een andere onderbouwing moeten komen.’ Hij vertelt dat de Belastingdienst bij derdenonderzoek geheimhouding afdwingt. Hierbij ontbreekt naar zijn idee een wettelijke grondslag. ‘Een zwaarwegend controlebelang kan hier reden voor zijn. Daarom pleit ik voor een wet, maar het is aan ons om dit tot die tijd te staken.’

Ook pleit Van der Sar ervoor om aan alle afnemers van fiscale informatie geheimhouding op te leggen, wat nu nog niet het geval is. Hij stelt dat fiscale geheimhouding ook ziet op openbaar bekende gegevens, op gegevens waar de belastingplichtige toestemming voor heeft gegeven, op onrechtmatig verkregen gegevens en zelfs op niet-herleidbare gegevens. Hij heeft een voorstel gedaan om niet-herleidbare gegevens niet meer als zodanig aan te merken. ‘Strikte fiscale geheimhouding betekent dat we de gegevens niet verder mogen gebruiken dan noodzakelijk voor de uitvoering van de belastingwet.’ Volgens hem kan de Belastingdienst als werkgever hierin nog wel een en ander verbeteren met als doel de privacy van betrokkenen beter te beschermen.

Balans

‘Er is al tijdenlang fundamentele kritiek op hoe wij omgaan

Bram van der Sar, specialist formeel recht bij het team intensivering aanpak verhuld vermogen.

met gegevens', stelt Van der Sar. 'Als Belastingdienst moeten we verantwoording afleggen over het verwerken van gegevens, maar we lijken soms te vergeten dat we ook verantwoording moeten afleggen over het niet verwerken van gegevens.' Volgens hem zorgt de "angst" voor de AVG ervoor dat de Belastingdienst te terughoudend wordt met het verwerken van gegevens. 'Ik krijg vragen van collega's of zij fiscaal relevante informatie nog wel mogen delen met collega's van schenk- en erfbelasting.' Hij stelt: 'Het verbod uit art. 67 AWR is wat mij betreft tegelijkertijd een gebod, een verplichting, om fiscaal relevante informatie binnen de Belastingdienst te delen ten behoeve van de efficiënte, effectieve en doelmatige uitvoering van de belastingwet. Het is een 'kip-ei'-verhaal: de AWR biedt een grondslag voor de verwerking van gegevens zoals bedoeld in de AVG en de AVG geeft invulling aan de bevoegdheden en verplichtingen uit de AWR. Ik ben ervan overtuigd dat de piketpaaltjes van de AVG het speelveld van de inspecteur niet groter of kleiner hebben gemaakt. Strikte fiscale geheimhouding of de AVG beperken ons niet in het functioneel gebruik van fiscale gegevens, maar vereisen slechts dat we transparant en zorgvuldig omgaan met die gegevens. Dat we verantwoording kunnen afleggen. Het gaat dus om een balans tussen rechtsbescherming én rechtshandhaving.'

Volgens Van der Sar wordt nu binnen de Belastingdienst gesproken over het niet meer gebruiken van medische gegevens – bijzondere persoonsgegevens. 'Dat is niet alleen van belang voor bijvoorbeeld een woonplaatsonderzoek – waar gaat iemand naar de tandarts –, maar het betekent simpelweg ook dat we een verschoonbare termijnoverschrijding in bezwaar als gevolg van een acute opname in een ziekenhuis of een medische toestand als boetematigende omstandigheid niet meer mee zouden mogen nemen. Dat moeten we niet willen. Als ik kijk naar de einde-

loos gevoerde interne discussies over de rechtmatigheid van het gebruik van internetgegevens, vrees ik dat we straks met een nieuwe Pandora Papers in de toekomst weinig tot niets meer zullen gaan doen.' Hij stelt: 'bescherming van de privacy – ongeacht of de AVG van toepassing is – blijft onverminderd van belang. Maar dat moet wel in evenwicht zijn met de aan de Belastingdienst opgedragen taak – als ik het even platsla – het tijdig en juist opleggen van belastingaanlagen. Ook hier, ook vandaag wil ik nadrukkelijk pleiten om waakzaam te blijven en niet door te slaan in de privacybescherming, maar om die balans te blijven zoeken.'

Bewustwording

Hij noemt ook het gebruik van fiscale gegevens voor niet-fiscale doeleinden. De gegevensverstrekking aan derden gestructureerd vormgeven en de gemaakte belangenafweging transparant vastleggen zijn een uitdaging, stelt hij. Ook gaat hij in op gegevensuitwisseling tussen Belastingdienst en Douane. In een convenant wordt de informatieverplichting 'opgerekt' tot een doorlopend verzoek. Volgens Van der Sar ontbreekt hiervoor de wettelijke grondslag. 'Met alle risico's vandien. Daarom pleit ik ervoor om hiermee te stoppen.'

Ook pleit hij voor periodiek onderhoud. Als voorbeeld noemt hij een bepaling over gegevensverstrekking ten behoeve van de rookvrije horeca uit 2015, die allang geschaft had kunnen worden. Hij sluit af met de woorden: 'Ik hoop dat mijn pleidooi helpt bij bewustwording en om in het dagelijkse leven stil te staan bij fiscale geheimhouding, niet alleen bij de beperkingen, maar ook bij de mogelijkheden.' Gribnau zegt: 'Mooi dat je van de Belastingdienst de gelegenheid hebt gekregen om dit proefschrift te schrijven en ook dat je kritisch kon zijn.' Het proefschrift staat op

intranet van de Belastingdienst en op de site van Wolters Kluwer (alleen bereikbaar voor mensen met een abonnement op Navigator) en het komt in september op de website van de Universiteit Leiden.

'Ik vraag me af of we in 2022 de geheimhoudingsverplichting nog wel in de wet willen hebben', zegt iemand in de zaal. 'Het is een uitgangspunt dat wij in stand moeten houden', vindt Van der Sar. 'Ik vind niet dat wij aanslagen op internet moeten zetten, wat bijvoorbeeld in Noorwegen wel gebeurt.' Dat leidde er in het begin toe dat mensen gingen kijken wat hun burens verdienden, zegt Gribnau. Sinds zichtbaar is wie er gekeken heeft, is dat afgelopen.

Iemand van MKB die werkt vanuit integrale klantbeoordeling vraagt: 'Wij kunnen dus gewoon met dit werk doorgaan? Want we beschikken over veel gegevens. We moeten door alle aangiftesystemen heen om ons werk te kunnen doen. 'Als het binnen het kader past kan dat', zegt Van der Sar. 'En je moet verantwoording kunnen afleggen waarom je in dat dossier hebt gekeken.'

Kansen

Gribnau geeft vervolgens het woord aan secretaris-generaal van Financiën Bas van den Dungen. Deze vertelt dat zijn vader lid was van de VHMf en 42 jaar bij de Belastingdienst werkte. 'Hij zou supertrots geweest zijn als hij had geweten dat ik hier had gestaan.' Van den Dungen gaat in op data, het onderwerp van het symposium. Data, algoritmen, blockchain, het zijn allemaal zaken die niet in onze denkwereld passen, maar ik laat graag een citaat horen dat aan autofabrikant Henry Ford wordt toegeschreven. "If I had asked people what they wanted, they would have said faster horses." Dat we het niet kennen moet niet betekenen dat we het niet willen. De technieken zijn er en het lichte onbehagen dat wij erbij hebben, voelen jongere generaties niet.'

Hij constateert dat de VHMf het belang van AI ook kent. 'Dit congres is hiervan het bewijs.' Voor de Belastingdienst is de omgang met veel data een gegeven, stelt hij. 'De miljoenen aanslagen, telefoongesprekken, al die gegevens die wij structureren om risico's te detecteren. Voor de Douane geldt hetzelfde. Sinds we het online winkelen massaal ontdekt hebben neemt de internationale goederenstroom toe. Dat onze organisatie in de toekomst nog veel meer wil

met deze technologie is onontkoombaar.' Van den Dungen noemt het fantastisch dat dit allemaal kan. 'Laten we het benutten. We zullen werkzaamheden overlaten aan machines, maar de mens blijft aan het stuur. In het verleden zijn dingen fout gegaan. Daarom geldt die verantwoordelijkheid voor ons des te meer. De laatste jaren is er veel aandacht voor de risico's die AI en algoritmen met zich meebrengen. Er zijn geweldige kansen, maar laten we de mensen achter de data en de cijfers blijven zien. Want als we AI verkeerd gebruiken, kunnen fundamentele rechten en waarden in de knel komen. Laten we eerlijk zijn in wat we doen en wanneer.' Ook vindt hij dat er scenario's gemaakt moeten worden voor wanneer iets anders uitpakt dan verwacht was of een vervolg heeft dat niet te voorzien was of anders overkomt dan bedoeld was. 'We staan er niet goed op en dat is te begrijpen door de gebeurtenissen uit het verleden. We zullen hard moeten werken om te zorgen dat het vertrouwen terugkomt. En dat is uiteindelijk de weg vooruit. Een weg vooruit die we al zijn ingeslagen.' Hij roept op om te discussiëren over zowel de kansen als de risico's. 'AI maakt dat we ons werk anders kunnen inrichten, op een manier die we ons nu niet kunnen voorstellen. Daarom hebben we jonge mensen nodig die hiermee op een rechtstatelijke manier kunnen omgaan.' Van den Dungen vindt het ook belangrijk dat mensen willen blijven werken bij de Belastingdienst. Hij wijst erop dat veel mensen zich niet veilig voelen, dat ze bedreigd worden, brieven niet meer willen ondertekenen met hun eigen naam. De oproep van het programma BOOS om namen door te geven van ambtenaren die verantwoordelijk zouden zijn voor de Toeslagenaffaire noemt hij een dieptepunt. 'Het is belangrijk dat u en ik en alle medewerkers hun werk in veiligheid en met trots kunnen doen. Laten we de moeilijke vragen niet schuwen. Alleen door in alle openheid te praten, over ons werk, over de politieke context en over AI en data. Zo kunnen we samen bouwen aan een financieel gezond Nederland.'

Zwaar weer

'Hoe gaat AI de werkzaamheden beïnvloeden?' vraagt Gribnau. 'Voor een deel weten we dat niet', zegt Van den Dungen. Hij vertelt dat hij op Youtube naar een filmpje van Christ Titulaer keek. 'Het is fenomenaal dat dat uitgekomen is en veel sneller dan hij dacht. Ik denk dat we ons niet

De stemming zit er goed in

Secretaris-generaal van Financien Bas van den Dungen.

kunnen voorstellen wat een grote vlucht AI zal nemen. Ik ben ervan overtuigd dat sommige dingen nog sneller gaan dan we denken. Het is belangrijk om de mensen in huis te hebben die ons daarbij kunnen helpen.'

Gribnau vraagt hoe de ambtelijke leiding en de politiek de medewerkers ondersteunen die zich niet veilig voelen. Hij zegt: 'Als de politiek meer vertrouwen in de dienst uitstraalt, zal dat bewerkstelligen dat het publiek ook meer vertrouwen in de dienst krijgt.' Van den Dungen zegt: 'We zitten nog steeds in zwaar weer. Dat merken jullie dagelijks. We moeten accepteren dat we dingen niet goed hebben gedaan. Daar moeten we van leren en dat moeten we veranderen. Het andere is: als iemand denkt dat dat een reden is om iemand aan de schandpaal te nagelen moeten we daar paal en perk aan stellen. Ook de staatssecretaris heeft daar een duidelijk statement over uitgesproken. Hij staat voor de Belastingdienst. Het is de bijl aan de wortel van de samenleving als dit soort dingen plaatsvindt.' Hij constateert dat er helaas ook sprake is van een 'samenlevingsvraagstuk'. 'Hiervoor werkte ik in de zorgsector. Daar werden nota bene ambulancemedewerkers aangevallen. Blijkbaar vinden sommige mensen dat je rare dingen mag doen tegen publieke functionarissen die gewoon hun werk doen voor het algemeen belang.' Hij zegt: 'We moeten het goede doen. Uiteindelijk komen we hier uit en zijn we straks de beste Belastingdienst die Nederland kan hebben. Het kan niet zonder de Belastingdienst, zonder de Belastingdienst staat Nederland stil.'

Gribnau gaat ook in op de vergrijzing. 'Hoe zorg je dat de kennis en ervaring goed overgedragen worden? Dat je als

organisatie een institutioneel geheugen hebt?' Volgens Van den Dungen is het belangrijk dat jongeren en ouderen zich verplaatsen in elkaar. 'We hebben elkaar hard nodig. Laten we open staan voor elkaars ideeën. Ik ben superblij met de "ouderen" in onze organisatie en ik ben superblij dat we aantrekkelijk zijn voor jonge generaties.'

Genuanceerd verhaal

Van den Herik stelt dat AI de wereld gaat veroveren. Hoe doet de Belastingdienst de recrutering van jonge mensen met kennis van AI? En hoe houdt de dienst hun kennis op peil? Van den Dungen: 'Mensen zullen continu moeten blijven leren en onze ongeëvenaarde opleidingscultuur kan daar een bijdrage aan leveren. En vakmanschap is meer dan fiscaal vakmanschap. Het gaat ook over omgaan met nieuwe technologie en techniek.' Ook vertelt hij over het managementtraineeprogramma, waarvoor jaarlijks jonge mensen met verschillende achtergronden worden geselecteerd.

Iemand in de zaal vertelt dat hij vaak politiemensen in uniform bij Op1 ziet, die de politie verdedigen als die onder vuur ligt. 'Dat mis ik bij de Belastingdienst.'

'Dat wordt mij het meeste gevraagd', zegt Van den Dungen. 'Dan moet er eerst een basis van vertrouwen zijn. Die hoofdcommissaris heeft dat vertrouwen en krijgt de ruimte om een genuanceerd verhaal te vertellen. Ik denk dat ik 30 seconden zou krijgen voor mijn genuanceerde verhaal, maar dat verhaal duurt langer. En na die 30 seconden word je waarschijnlijk geconfronteerd met een individuele situatie die niets heeft aan dat bredere genuanceerde

verhaal. . Heb ik daarmee de Belastingdienst geholpen? We hebben een andere strategie. We zijn actief op social media, we geven interviews via vakbladen en achtergrondgesprekken met grotere media. Zo bouwen we het vertrouwen op om de andere kant van het verhaal te laten zien. Op dit moment zijn er helaas nog te weinig mensen geïnteresseerd in ons genuanceerde verhaal.'

'Heeft het niet te maken met te weinig fiscale kennis?' wil iemand in de zaal weten.

'Deze vertrouwensvraag gaat niet over fiscaliteit', zegt Van den Dungen. 'Dit gaat over cultuur, over vraagstukken als discriminatie over hoe wij met gegevens om gaan' Hij voegt eraan toe dat er elk jaar iemand van de Belastingdienst met fiscale kennis in het tv-programma Kassa vertelt over belastingen. 'Als het om puur fiscale kwesties gaat schuiven we juist mensen met fiscale kennis naar voren. Dat gaat goed. En onze staatssecretaris is een fiscalist. We merken inmiddels dat de toon in het debat daardoor ook wat verandert.'

Iemand in de zaal zegt: 'Wij werken met handhavingsregie. Waarom vertelt onze top dat handhavingsverhaal niet?' 'Dat zullen we inderdaad veel meer voor het voetlicht moeten brengen', beaamt Van den Dungen.

Een vraagsteller informeert naar een vangnet voor medewerkers die willen erkennen dat ze hebben gediscrimineerd. Van den Dungen merkt op dat er vertrouwenspersonen zijn.

Iemand anders in de zaal zegt: 'Ik mis intern de nuance. Ik lees steeds dat we fouten hebben gemaakt, maar niet iedereen heeft fouten gemaakt. Nu heb ik het gevoel dat ik aan mijn lot word overgelaten. En hoe win je het vertrouwen terug als je overal leest dat de Belastingdienst fouten heeft gemaakt?'

'Ik worstel daar ook mee', zegt Van den Dungen. 'Er is geen brief die de deur uitgaat waarin niet eerst staat hoe erg het is wat er bij Toeslagen is gebeurd. En voor het deel dat echt zwaar gedupeerd is, is dat ook zo. Die film is helaas niet meer terug te draaien. Maar we moeten ook verder en ook weer trots zijn op wat we allemaal voor Nederland doen. Ik vind dus dat we hier anders in moeten gaan communiceren de komende tijd. De andere kant is dat aan de Belastingdienst veel wordt toegedicht. Box 3 is geen probleem van de Belastingdienst. Het is een probleem van de wetgever. We moeten duidelijker aangeven of het een wetgevingsprobleem is of een uitvoeringsprobleem.'

'Maar u, onze kopman, zegt ook dat er fouten gemaakt zijn', zegt iemand in de zaal.

'Het is niet mijn bedoeling om dat iedereen te benadrukken', zegt Van den Dungen. 'Ik wil juist de trots

uitstralen dat we met de Belastingdienst alle ambities van Nederland voor elkaar krijgen, dat we elke dag 1 miljard euro ophalen.'

Trots

Dan neemt professor Leo Stevens vanuit de zaal het woord. 'Ik vind het hartverwarmend dat deze grensverleggende discussie is gevoerd. Dat is heel belangrijk. Ik vind dat vanmiddag in allerlei opzichten de waarden die verbonden zijn met ons systeem van belasting heffen uitstekend voor het voetlicht zijn gebracht. Dan voel ik mij een trots persoon. Maar ook al heb je trots op je vakgebied, toch moet je bereid zijn kritiek te slikken.' Opvallend is de mate van polarisatie die verhindert dat er met nuance over de werkprocessen kan worden gesproken. Stevens vertelt over zijn column in Het Financieele Dagblad, waarin hij schreef dat de fouten die aan de Belastingdienst worden toegedicht overtrokken zijn, aangezien de cruciale problemen in grote mate voortvloeiden uit hardheid van de regelgeving die te weinig ruimte gaf voor de menselijke maat. Stevens kreeg dezelfde dag een boze mail van een parlementariër, die schreef: 'Waarom houd je de Belastingdienst een hand boven het hoofd? Je moet die mensen aanpakken.' Stevens: 'Dat is ook de sfeer binnen de media.' Hij stelt: 'Het allerbelangrijkste wat jullie daarom moeten doen is professionaliteit en empathie uitdragen op je vakgebied en je verantwoord voor jullie spannende en uitdagende werk dat zo belangrijk is voor een geordende samenleving. Herstel van die vaktrots gun ik jullie allemaal. De kunst is daarbij elkaar in te sluiten en de goede bedoelingen van elkaar te willen zien. En verstandig met elkaar spreken en vooral verstandig naar elkaar luisteren.'

Gribnau sluit daarbij aan. 'Die trots is belangrijk.' Hij bedankt de sprekers en de symposiumcommissie. Wilma Kamminga, voorzitter van de symposiumcommissie, bedankt de leden van de commissie, Paul Soomers, Thijs Hellegers, Gerard Spoorenberg, Bas Bogaarts, Corinda Jacobs, Hanskje Nagel en Paul Gunnewijk. Zij kondigt alvast het symposium van 2023 aan. 'Dat heet Op de rand. Waar komen we vandaan, hoe kon dit gebeuren en waar gaan we naartoe?' Ze vertelt dat de secretaris-generaal en de staatssecretaris beiden op haar wensenlijstje voor sprekers staan. 'Want we moeten samen verder en we moeten het met elkaar doen.' Zelf hoopt ze nog een aantal jaren 'bij deze mooie organisatie' te werken. Kamminga was eerder ondernemer en werkt nu 35 jaar bij de Belastingdienst. 'Het ondernemerschap wil ik bij iedereen aanwakkeren, want als wij wat willen, dan moeten we er ook voor gaan.'

En dan is het tijd voor de borrel.

Het volgende symposium wordt gehouden op 18 april 2023. Blokkeer deze datum in je (digitale) agenda. Het volgende nummer verschijnt zodra er genoeg te publiceren valt. Jullie inzendingen voor het januarinummer zijn daarbij van groot belang. Lever je copij in voor 15 december 2022.

Vind jij het ook belangrijk dat de stem en de belangen van de werknemers op een positieve manier worden meegewogen in besluitvorming door de werkgever? En, wil jij vanuit die gedachte meepraten en adviseren over beleid en organisatie? Meld je dan nu aan voor de OR GO. De VHMf zoekt leden om namens de CMHF zitting te nemen in de OR GO. Je kan je aanmelden door een e-mail te sturen naar secretaris@VHMf.nl. Geef daarin ook kort aan waarom je in de OR GO wil deelnemen. Geef tevens aan bij welke directie en op welk kantoor je werkzaam bent. Wil je eerst meer weten? Bel dan met Dennis Baegen op 06 - 46 39 63 83.

Mutaties Ledenbestand

VERENIGING VAN HOGERE AMBTENAREN BIJ HET MINISTERIE VAN FINANCIËN

Nieuwe leden

20-09-2022 Dhr. C.M. van den Broek
 07-09-2022 Dhr. F.J.A. Roeloffzen
 12-08-2022 Dhr. P.J.M. Perquin
 13-07-2022 Mevr. A. Petrova
 02-07-2022 Dhr. J.J.J. Rongen
 26-06-2022 Dhr. K.G.J.M. Rongen
 26-06-2022 Dhr. P.R. van der Maaten
 24-05-2022 Mevr. S.M.J. van Dun-Frèrejean
 11-05-2022 Mevr. V. Bhoelai-Passy
 10-05-2022 Dhr. J.V. Neijman
 10-05-2022 Dhr. S. Barneveld
 01-06-2022 Mevr. H. van Geffen
 02-05-2022 Mevr. M.I.A. van Wetten-Rompelman
 16-04-2022 Dhr. A.J.C. Buis
 15-04-2022 Dhr. B. Kivits
 14-04-2022 Dhr. E.J.G. van den Boogaart
 29-03-2022 Mevr. N. Laraj

Overleden

25-02-2022 Dhr. J.H.M.J. Foppen
 08-04-2022 Dhr. J.J.G.M. Kuijpers

Naar postactief

01-01-2023 Dhr. B.S. Evenhuis
 01-12-2022 Dhr. W.M. van Straten
 09-09-2022 Mevr. T.M.N. Jaspers
 01-09-2022 Dhr. J.H. van Waas
 18-08-2022 Mevr. L. Porsius-Tang
 16-08-2022 Mevr. O.C.W. Pos
 01-08-2022 Dhr. D.F.A. Crijns
 01-08-2022 Dhr. H.J. Hoorweg
 01-08-2022 Dhr. F.J. Westerbeek
 01-07-2022 Dhr. N. Mol
 20-06-2022 Dhr. H.J. Versteegh
 01-06-2022 Mevr. M.C. Karemaker
 01-06-2022 Dhr. H. Arends
 27-05-2022 Dhr. J.N.B.M. Penders
 06-05-2022 Dhr. A. Geerling
 01-05-2022 Dhr. J.W.P. ter Keurs
 01-05-2022 Dhr. F.C.M. Lony
 03-03-2022 Dhr. D. van Prooijen
 01-02-2022 Dhr. H.P. Clercx
 01-02-2022 Mevr. J.J. van der Weele
 01-01-2022 Mevr. J.L.F. du Chatenier
 01-01-2022 Dhr. H.J. Knoester
 01-01-2022 Dhr. Th.W.M. Poolen
 01-01-2022 Dhr. P.J. Sjouw
 01-01-2022 Dhr. W.C. van der Wel

Ledenadministratie VHMF

Ingeval van: - Adreswijziging
- Wijziging kantoor
- Naar postactief
- Aanmelding/opzegging lidmaatschap,

wordt u verzocht van dit formulier gebruik te maken. Leden die hun actieve loopbaan beëindigen kunnen hun lidmaatschap omzetten in een postactief lidmaatschap tegen een gereduceerde contributie.

Opsturen naar:
Ledenadministratie VHMF
De Meent 9
6921 SE Duiven

of liever naar:
ledenadministratie@vhmf.nl

Titel: _____

Naam en voorletters: _____ Roepnaam: _____ m/v

SAP-nummer: _____ Geboortedatum: _____

Huisadres: _____

Postcode/Woonplaats: _____

In dienst van (Min. / regio / kantoor): _____

Kantooradres: _____

Postcode/Woonplaats kantoor: _____

Telefoon privé: _____ Telefoon kantoor: _____

Privé e-mailadres: _____

Extern e-mailadres kantoor: _____

Reden mutatie (aankruisen)

Nieuw lid M.i.v.: _____ *(Ondertekenen)

Adreswijziging M.i.v.: _____

Postactief lid M.i.v.: _____

Buitengewoon lid M.i.v.: _____

Beëindiging lidmaatschap M.i.v.: _____

Wijziging eenheid M.i.v.: _____

- Opzegging dient schriftelijk of per E-mail vóór aanvang van het nieuwe kalenderjaar te geschieden. Zonder opzegging eindigt het lidmaatschap niet automatisch bij ontslag of pensionering. Bij opzegging gedurende het jaar blijft de contributie over het lopende jaar volledig verschuldigd.
- De contributie per 1 januari 2022 bedraagt € 15,30 per maand voor actieve leden en € 91,80 per jaar voor postactieve leden. Als u nog in loondienst bent, kunt u voor de contributie gebruik maken van de IKAP-regeling.
- Hij/zij draagt zorg voor de centrale inning van de contributie via P-Direkt. Hem/Haar is bekend dat deze inhouding via de salarisadministratie in SAP ook bekend is bij het dienstonderdeel waar hij/zij werkzaam is.

Datum, _____ Handtekening, _____

